

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO

**FINANCIRANJE PROJEKTA DALJINSKEGA OGREVANJA
NA BIOMASO V OBČINI KOČEVJE**

Ljubljana, julij 2005

MAŠENJKA HVALA

IZJAVA

Študentka Mašenjka Hvala izjavljam, da sem avtorica tega diplomskega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom dr. Simona Čadeža in dovolim objavo diplomskega dela na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne_____

Podpis:_____

KAZALO

UVOD	1
1 OPREDELITEV POJMOV	2
1.1 <i>PROJEKT</i>	2
1.2 <i>BIOMASA</i>	3
1.2.1 <i>Prednosti izrabe lesne biomase</i>	4
1.2.2 <i>Tveganja izrabe lesne biomase</i>	5
2 PROGRAM ENERGETSKE IZRABE LESNE BIOMASE V SLOVENIJI IN OPERATIVNI PROGRAM ZA OBDOBJE 2001-2004	6
2.1 <i>PRVA FAZA IZVAJANJA PROGRAMA ENERGETSKE IZRABE LESNE BIOMASE</i>	6
2.2 <i>DRUGA FAZA IZVAJANJA PROGRAMA ENERGETSKE IZRABE LESNE BIOMASE</i>	7
2.3 <i>CILJI</i>	7
2.4 <i>FINANCIRANJE PROGRAMA</i>	8
2.4.1 <i>Stroški izvajanja programa</i>	8
2.4.2 <i>Viri sredstev</i>	8
2.5 <i>NARODNOGOSPODARSKI UČINKI IZVEDBE PROGRAMA</i>	9
3 PREDSTAVITEV PROJEKTA DALJINSKEGA OGREVANJA NA BIOMASO V OBČINI KOČEVJE	11
3.1 <i>INVESTITOR IN UPRAVLJALEC</i>	11
3.2 <i>NAMEN IN CILJI</i>	12
3.2.1 <i>Kotlovnica na lesno biomaso</i>	13
3.2.2 <i>Predelava cevovoda od kotlovnice do TP</i>	15
3.2.3 <i>Rekonstrukcija TP Melamin</i>	15
3.2.4 <i>Razširitev toplarniškega omrežja: vročevod Trg Zbora odposlancev-Podgorska ulica in vročevod Trata-Turjaško naselje</i>	15
3.3 <i>UPORABNIKI SISTEMA</i>	16
3.4 <i>CENA GORIVA</i>	17
3.4.1 <i>Analiza rabe energije</i>	17
3.4.2 <i>Analiza stroškov posameznih goriv</i>	18
3.5 <i>LOKACIJA</i>	19
3.6 <i>TERMINSKI PLAN</i>	20
3.7 <i>EKONOMSKA UPRAVIČENOST PROJEKTA</i>	21
4 FINANCIRANJE PROJEKTA DALJINSKEGA OGREVANJA NA BIOMASO	24
4.1 <i>PREDVIDENA PREDRAČUNSKA VREDNOST INVESTICIJE</i>	24
4.2 <i>FINANČNA KONSTRUKCIJA</i>	25
4.2.1 <i>Viri financiranja</i>	25
4.2.2 <i>Projekt GEF</i>	26
4.2.3 <i>Pogodba o prodajni opciji</i>	28
4.2.4 <i>Dinamika financiranja</i>	29
4.2.5 <i>Pogoji za pridobitev sredstev v obliki kapitalskega vložka in nepovratnih sredstev</i>	30
4.2.6 <i>Finančni kriteriji in finančna spodbuda</i>	32
4.2.7 <i>Višina finančne spodbude</i>	33
4.2.8 <i>Stroški financiranja in odplačevanja kreditov</i>	35
4.3 <i>SPREMEMBE V PODJETJU ZARADI NAČINA FINANCIRANJA</i>	36
4.4 <i>PRIMERJAVA FINANCIRANJA PROJEKTA OGREVANJA NA BIOMASO V OBČINI KOČEVJE IN OBČINI VRANSKO</i> 37	
SKLEP	38
LITERATURA	40
VIRI	41

UVOD

Klimatske spremembe so, poleg vse težjih gospodarskih in socialnih razmer v svetu in doma, eden izmed razlogov, ki zahtevajo preobrazbo energetskega sektorja. Z vstopom Slovenije v Evropsko unijo je odločilnega pomena za življenje postalo tudi znižanje emisij toplogrednih plinov in varna oskrba z energijo. Delno rešitev lahko najdemo v izkoriščanju lesne biomase. Le-ta ima vrsto pomembnih prednosti. To je tudi razlog, da so skandinavske države in Avstrija že v začetku osemdesetih let začele z ogrevanjem na biomaso. Danes visoko razvita tehnologija omogoča koriščenje biomase za energetske namene in tudi proizvodnjo.

Energetska politika s finančnimi ukrepi želi povečati delež uporabe obnovljivih virov energije, na prvem mestu pa je ogrevanje na biomaso. Ker je Slovenija bogata s tem naravnim, obnovljivim virom energije, je prav, da smo se začeli zavzemati za njegovo uvajanje. To še zlasti velja za občino Kočevje, ki jo pokriva 90% gozdov.

Cilj moje diplomske naloge je pokazati, kako je občina Kočevje izkoristila naravno bogastvo in finančne spodbude za vpeljavo ogrevanja na biomaso.

V celotni diplomski nalogi se bomo srečevali s pojmom projekt in biomasa, zato bom svoje diplomsko delo začela z njuno opredelitvijo. Poleg tega bom podala še prednosti ogrevanja na biomaso, saj so eden izmed najpomembnejših razlogov za vpeljavo ogrevanja na ta vir energije.

Slovenija se je že nekaj let nazaj začela zavedati pomena obnovljivih virov energije in zaradi tega je bil leta 2001 predstavljen program energetske izrabe lesne biomase v Sloveniji in operativni program za obdobje 2001-2004. Program so izdelali na Ministrstvu za okolje, prostor in energijo (MOPE). Sestavljen je iz dveh faz, ki sta v drugem delu naloge predstavljeni. V tem delu se bom posvetila tudi financiranju obeh faz programa, samim ciljem programa in družbenim koristim, ki bodo posledica realizacije projektov v okviru programa.

V tretjem delu bo sledila predstavitev konkretnega projekta daljinskega ogrevanja na biomaso v občini Kočevje. Seveda nas najprej zanima, kdo je investitor projekta in kdo upravljalec. Vsak projekt ima nek namen in cilje, na podlagi katerih potem sklepamo o uspešnosti projekta. Preden pa začnemo z izvajanjem del, se moramo prepričati, če bo naš projekt ekonomsko upravičen, kar ugotovimo na osnovi predvidevanj in projekcij ter ekonomskih kazalcev in kriterijev. Pri načrtovanju projekta moramo vedno imeti v mislih potencialne oziroma bodoče uporabnike sistema. Ti udeleženci na projekt gledajo z drugega vidika kot investitor in upravljalec. Njih bolj zanimajo posredni cilji investicije, problematika, ki se bo reševala in pa nenazadnje tudi cena, ki jo bodo morali plačati za ogrevanje na biomaso.

Osrednji del diplomske naloge bo predstavljal prikaz financiranja projekta daljinskega ogrevanja na biomaso v občini Kočevje. Podala bom vire financiranja in pogoje financiranja za posamezne udeležence v financiranju. Pri tem bom bralca seznanila s projektom GEF (Sklad za svetovno okolje oziroma Global Environment Facility), ki je eden izmed virov financiranja. Za dodelitev sredstev v okviru tega projekta in s strani MOPE je bilo potrebno izpolnjevati določene pogoje in finančne kriterije, ki jih bom na kratko opisala. Podala bom tudi odgovor na vprašanje o določanju višine finančne spodbude. V okviru financiranja je bila sklenjena Pogodba o prodajni opciji, ki prav tako tvori del tega poglavja. Nadaljevala bom z dinamiko financiranja, ki pa ji bo sledil natančnejši prikaz stroškov financiranja in odplačevanja kreditov. Javno komunalno podjetje Komunala Kočevje d.o.o. se je kot upravljalec projekta soočil z določenimi spremembami v podjetju, ki so nastale kot posledica v nalogi predstavljenega načina financiranja. Govorila bom o dokapitalizaciji in sestavi nadzornega sveta in skupščine. Temu bo sledila kratka primerjava financiranja projekta v občini Kočevje in občini Vransko.

Za konec bom v sklepu strnila glavne misli in ugotovitve, do katerih bom prišla skozi celotno diplomsko nalogo.

1 OPREDELITEV POJMOV

1.1 Projekt

Vsakodnevno se pri svojem delu srečujemo z različnimi projekti. V literaturi obstaja več definicij, kaj projekt sploh je. Ne glede na razliko v opredelitvah, pa lahko napišemo nekaj glavnih lastnosti, ki ga označujejo. Projekt je sklop enkratnih dejavnosti, ki so sestavljene iz vrste med seboj prepletajočih se aktivnosti (Koletnik, Kovač, Rozman, 1993, str. 158).

Projekt se lahko pojavi v obliki dokumentacije, načrta ali elaborata, tehnične ali druge dokumentacije, projektne dokumentacije (projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja, projekt za razpis,...), načrta postopka za izvedbo projektnega namena, objekta v pripravljalni fazi za izgradnjo, objekta v izgradnji, investicije oziroma naložbe, del poslovnega procesa, ki se zaradi svoje značilnosti in pomembnosti izdvaja iz tekočega poslovanja oziroma iz tekoče proizvodnje in se posebej organizira, ali terminskega plana neke zaključene akcije posebnega pomena (Hauc, 2002, str. 25).

Projekt lahko opredelimo tudi kot načrt, ki bo po uresničitvi spremenil način življenja in ga obravnavamo kot materializirano idejo v določenem času (Prusnik, 1992, str. 44).

Projekti se razlikujejo po namenu, objektu in načinu projektiranja, izvajalcih projektne

dejavnosti, lokaciji objekta, vlogi pri obstoju in razvoju podjetja, času trajanja in ekonomskih ciljnih projektiranja. Projekti so lahko na ravni podjetja, njegove proizvodjalne ali neproizvodjalne dejavnosti, celotnega gospodarstva, v negospodarski dejavnosti, na ravni države ali imajo celo mednarodni značaj. Z vidika ustvarjalnosti so projekti lahko raziskovalnega, razvojnega ali izvedbenega značaja (Hauc, 2002, str. 25-50).

Če projekte delimo z vidika ekonomike projektov, dobimo (Hauc, 2002, str. 29):

- projekte z neposredno ekonomsko učinkovitostjo (najprej pričakujemo ekonomsko načrtovanje, ki mu sledi uresničevanje in nato nadziranje) in
- projekte s posredno ekonomsko učinkovitostjo (pri njih ne moremo neposredno spoznavati ekonomskih učinkov, zato jih praviloma ne načrtujemo, spremljamo in nadziramo).

Projekt je lahko opredeljen tudi kot posebna enota ali stroškovni nosilec, pri čemer moramo ločeno evidentirati vse stroške v okviru računovodstva ustvarjanja projektov, nato vse odhodke in prihodke v okviru računovodstva notranje poslovne uspešnosti in na koncu denarne pritoke, odtokove in izide v okviru računovodstva denarnih tokov. Če torej na projekt gledamo kot na posebno enoto, moramo imeti za vsak projekt računovodske podatke in informacije o proizvodjalnih in ostalih stroških ter o učinkovitosti in uspešnosti (Koletnik, 1996, str. 386).

Skupaj z odločitvijo o izpeljavi nekega projekta pa se pojavlja tudi njegov opis. Ta se razlikuje glede na to, kakšna je narava investicijskega vlaganja. Vendar pa morajo vsi opisi vsebovati informacijo o tem, za kaj sploh pri projektu gre, kaj se bo z njegovo izvedbo pridobilo s stališča uporabne vrednosti izdelkov oziroma storitev, kaj to pomeni za razvoj podjetja in kaj projekt predstavlja kreditodajalcem ali sofinancerjem, ki so lahko banke, država ali sovlagatelji (Škoda-Djilas, 1997, str. 12).

O projektih bi lahko še marsikaj napisala, vendar menim, da to zadostuje za splošno razumevanje pojma.

1.2 Biomasa

Ker se skozi celotno diplomsko delo srečujemo z izrazom biomasa, je prav, da na tem mestu razložim, kaj ta sploh pomeni.

Biomasa je v splošnem masa žive snovi, ki je navzoča v živih organizmih in je običajno izražena v masi suhe snovi na površinsko ali prostorninsko enoto (npr. g m^{-2} , mg dm^{-3}) (Petač, Žerjav, 2001, str. 4).

Biomasa je eden izmed obnovljivih virov energije. Gre za naraven material, ki je proizveden s fotosintezo. S fotosintezo pridobivamo gorivo, v katerem je v obliki kemične energije shranjena sončna energija. Poznamo več vrst tehnologij, ki nam pomagajo pri neposredni uporabi in predelavi biomase v goriva. Te tehnologije so sežiganje (postopek, ko gorljive snovi v biomasi oksidirajo v CO₂ in vodno paro in pri tem oddajajo toploto), biološka pretvorba (gre za naravne postopke, ki jih opravljajo bakterije, encimi in kvasovke v različnih organskih snoveh pri različnih pogojih: anaerobno vrenje, fermentacija in kompostiranje) in toplotno-kemična pretvorba (temelji na procesih nepopolnega zgorevanja: piroliza, utekočinjanje in uplinjanje) (Medved, Novak, 2000, str. 149-151).

Goriva iz biomase, ki jih na te načine pridobimo, lahko razdelimo na trdno biomaso, tekoča goriva iz biomase in pline iz biomase. K trdni biomasi sodijo gozdna ali klasična biomasa, odpadna gozdna in rastlinska biomasa (sekanci, peleti, briketi, bale slame), energetske rastline (vrbe, topoli, kitajska trstika, evkaliptus, bambus) in zeleno-modre alge. Tekoča goriva delimo na bioetanol, biometanol in biodiesel. Najpogostejša plina iz biomase pa sta sintezni plin in bioplin (Medved, Novak, 2000, str. 151-157; Medved, Novak, 2000a, str. 12).

Zanimivo je, da so na Švedskem leta 1981 sprejeli program, ki naj bi vodil k zmanjšanju porabe nafte. Po načrtu za pridobivanje energije so v ta namen na 70 hektarov velikem zemljišču posadili hitro rastoče vrbe, ki naj bi jih posekali vsaka tri ali štiri leta za drva (Girardet, Seymour, 1991, str. 156).

1.2.1 Prednosti izrabe lesne biomase

Ogrevanje na biomaso prinaša spremembe na mnoga področja v našem življenju. Še posebej pomembne so prednosti, ki se pojavijo kot posledica. Ker so prednosti eden izmed glavnih razlogov za vse večji razmah koriščenja biomase kot energetskega vira, ne bo odveč, če jih tudi izpostavim.

Gospodarsko-finančne prednosti (Klemenc, Kvac, Živčič, 2003, str. 5):

- možnost izrabe vseh vrst lesnih odpadkov in vseh drevesnih vrst,
- je obnovljiv vir energije, ki ga je na kočevskem v izobilju,
- zaradi izredno visokih izkoristkov kotlov je potrebna manjša količina lesa za ogrevanje, kar vodi do nižjih stroškov,
- krajše transportne poti ter varnejši transport in skladiščenje kot pri tekočih in plinskih gorivih,
- za lastnike gozdov lahko prodaja biomase predstavlja trajni vir zaslužka, poleg tega pa je možno pridobiti finančne spodbude Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, in sicer, za vzdrževanje in prirastke lesne mase (biomase) gozdov,

- krepitev regionalnega gospodarstva,
- finančna sredstva, ki so namenjena fosilnim gorivom ostanejo v državi oziroma v lokalni skupnosti.

Okoljske prednosti (Klemenc, Kvac, Živčič, 2003, str. 5):

- manjše emisije škodljivih snovi zaradi boljšega izgorevanja,
- pripomore k nujnemu čiščenju gozdov,
- pri ogrevanju z biomaso ne obremenjujemo okolja z dodatno emisijo CO₂ (količina CO₂ je takšna kot pri razpadu lesa),
- emisije dimnih plinov pri izgorevanju so manj škodljive okolju kot pri novih tehnologijah izgorevanja.

Razvojno-politične prednosti (Klemenc, Kvac, Živčič, 2003, str. 5):

- ima dober vpliv na razvoj podeželja,
- regionalna razpoložljivost in s tem neobčutljivost na krizne razmere v državi ali po svetu,
- krepitev nacionalnega in lokalnega gospodarstva-odpira delovna mesta v industriji, obrti, storitvah, gozdarstvu in ustvarja nove zaposlitve na podeželju,
- pripomore k zmanjšanju energetske odvisnosti države in lokalnih skupnosti.

Tehnične prednosti (Klemenc, Kvac, Živčič, 2003, str. 5):

- uporabljajo se najmodernejše tehnologije izgorevanja, za katere so značilni zelo visoki izkoristki,
- tehnologija dela pri sečnji in spravilu ostaja podobna, zaradi česar ni potrebna nova oprema,
- znižana je odvisnost države od uvoženih virov energije,
- poraba časa za pripravo kuriva se pri kurjenju s sekanci zmanjša,
- izboljša se zunanjetrgovinska bilanca države.

1.2.2 Tveganja izrabe lesne biomase

Vsaka stvar pa poleg pozitivnih učinkov prinaša tudi nekatera tveganja, pred katerimi si ne smemo zatiskati oči in ta so v nadaljevanju izpostavljena.

Gospodarsko-finančna tveganja (Klemenc, Kvac, Živčič, 2003, str. 5):

- višji investicijski stroški zaradi visokih cen kotlov in druge potrebne opreme,
- subvencije za osnovno investicijo so prenizke,
- visoka cena tehnologije,
- možne so težave z zanesljivostjo dobave goriva zaradi slabo razvitih lokalnih in regionalnih trgov.

Razvojno-politična tveganja (Klemenc, Kvac, Živčič, 2003, str. 5):

- pretirano izkoriščanje gozdov,
- prelivanje domačih podpor v tujino zaradi premajhnega razvoja in trženja domače opreme,
- ljudje se še ne zavedajo dovolj pomena obnovljivih virov energije.

Tehnična tveganja (Klemenc, Kvac, Živčič, 2003, str. 5):

- pomanjkanje domače opreme,
- nerazvit trg s sekanci,
- obveščenost ljudi še ni zadostna,
- oprema za pridobivanje sekancev še ni v celoti na voljo.

2 PROGRAM ENERGETSKE IZRABE LESNE BIOMASE V SLOVENIJI IN OPERATIVNI PROGRAM ZA OBDOBJE 2001-2004

Program energetske izrabe lesne biomase v Sloveniji, in sicer, za obdobje od 2001 do 2010, je sestavljen iz dveh faz, ki sta predstavljeni v nadaljevanju.

2.1 Prva faza izvajanja programa energetske izrabe lesne biomase

Prva faza izvajanja programa energetske izrabe lesne biomase predstavlja operativni program energetske izrabe lesne biomase za obdobje od leta 2001 do 2004. Pripravljen je na podlagi 49. člena Zakona o varstvu okolja, ki pravi, naj Ministrstvo za okolje in prostor pripravi v sodelovanju z ostalimi ministrstvi operativne plane za natančnejšo razčlenitev nalog nacionalnega programa varstva okolja. V tej fazi je zajeta izvedba projektov daljinskega ogrevanja, ki že imajo gradbeno dovoljenje ali pa ga bodo v bližnji prihodnosti imeli, zamenjavo ali izgradnjo večjih industrijskih kotlov, 24 modernih kotlov z manjšo močjo, 220 individualnih kotlov ter sprejem sistemskih ukrepov za podporo celotnega programa (Petač, Žerjav, 2001, str. 4). Ta faza je nadalje razdeljena na štiri podprograme.

Prvi podprogram zajema izgradnjo 15 velikih sistemov na lesno biomaso (sistemov daljinskega ogrevanja na lesno biomaso DOLB in večjih industrijskih kotlov). Sem sodi tudi dokončanje pilotnega projekta Gornji Grad, ki se je začel izvajati že pred letom 2001 (Petač, Žerjav, 2001, str. 21).

Naslednji podprogram sestavlja izgradnja 24 modernih kotlov na lesno biomaso manjše moči. Tu gre za sofinanciranje projektov iz proračuna v višini 25% njihove investicijske vrednosti.

To se bo izvajalo z javnimi razpisi. Ocenjena povprečna vrednost posameznega projekta znaša okoli 60.000 € (Petač, Žerjav, 2001, str. 21).

Postavitev 220 majhnih kotlov na lesno biomaso za individualno ogrevanje obeležuje tretji del. Vrednost za posamezen kotel znaša nekje okoli 7.500 €. Prisotno je subvencioniranje nabave kotlov iz proračuna v višini 34%. Prav tako bo tudi to izvedeno z javnim razpisom (Petač, Žerjav, 2001, str. 21).

Poseben, četrti podprogram pa vključuje vodenje, strokovno-tehnično in promocijsko podporo (Petač, Žerjav, 2001, str. 22).

2.2 Druga faza izvajanja programa energetske izrabe lesne biomase

Pri drugi fazi izvajanja programa energetske izrabe lesne biomase gre za vsebino v obdobju od leta 2005 do leta 2010, katere temelj je dolgoročna perspektiva energetske izrabe lesne biomase v okviru sprejetih sistemskih spodbud. Druga faza je sestavljena iz delov, ki pa pomenijo nadaljevanje prve faze programa (Petač, Žerjav, 2001, str. 4).

Podprogrami druge faze so izgradnja dodatnih 35 velikih sistemov na lesno biomaso (sistemov daljinskega ogrevanja na lesno biomaso DOLB in večjih industrijskih kotlov), izgradnja dodatnih 76 modernih kotlov na lesno biomaso manjše moči, postavitev dodatnih 4780 majhnih kotlov na lesno biomaso za individualno ogrevanje ter vodenje, strokovno-tehnična in promocijska podpora (Petač, Žerjav, 2001, str. 22, 23).

2.3 Cilji

Izraba lesne biomase bo prinesla vrsto prednosti na različnih področjih. Če upoštevamo pozitivne koristi, ki jih bo imela na okoljskem, energetskem in socialno-ekonomskem področju, lahko rečemo, da bo realizacija prve in druge faze omenjenega programa vodila do uresničitve naslednjih ciljev (Petač, Žerjav, 2001, str. 11, 12):

- zmanjšanje emisij toplogrednih plinov (najpomembnejše je zmanjšanje emisij CO₂; rezultati zmanjšanja emisij so odvisni od več dejavnikov in so zato od projekta do projekta različni; zmanjšanje emisij CO₂ kot posledica celotnega programa bo znašalo 320000 ton CO₂/leto),
- prispevek k trajnostnemu in večnamenskemu gospodarjenju z gozdovi in kmetijskimi površinami,
- dolgoročno sinergijsko delovanje in razvoj na različnih področjih (kmetijstvo, gozdarstvo, obrt, energetika, znanost, energija,...),

- dolgoročno zmanjševanje energetske odvisnosti, povečanje zanesljivosti oskrbe z energijo in ekološko optimalnega razvrščanja energentov v skladu s smernicami Evropske unije.

2.4 Financiranje programa

2.4.1 Stroški izvajanja programa

Stroški izvedbe celotnega programa energetske izrabe lesne biomase so ocenjeni na 178.683.000 €. Glede na predvidevanja, se dinamika razdelitev stroškov po letih povečuje. Izjema je zadnje leto, ko se izteče izgradnja vseh 15 projektov velikih sistemov na lesno biomaso. Približno 30% investicijskih stroškov se bo pokrivalo iz proračuna, ostalih 70% pa iz kreditov, tujih donacij in pa seveda lastnih sredstev investitorjev (Petač, Žerjav, 2001, str. 27).

Stroški izvajanja prve faze programa v celoti znašajo 44.397.000 € (Petač, Žerjav, 2001, str. 27).

Stroški izvedbe druge faze programa so ocenjeni na 134.286.000 €. Delež subvencioniranja znaša na začetku druge faze 34%. To je več kot v prvi fazi programa. Vzrok leži v odsotnosti tujih donacij. Ta delež pa z leti pada zaradi večje udeležbe lastnih sredstev in kreditov investitorjev. Pri omenjeni trditvi pa moramo upoštevati predpostavko, da bodo tržne razmere za uporabo lesne biomase ugodnejše zaradi povečanja cen konvencionalnih energentov in realne pocenitve opreme (Petač, Žerjav, 2001, str. 27).

2.4.2 Viri sredstev

Sredstva za izvajanje prve faze programa so se zagotovila iz lastnih sredstev investitorjev (investitorji so občine, v katerih se projekti izvajajo, dobavitelji opreme oziroma poslovni partnerji,...), tujih donacij, kreditov slovenskega in avstrijskega EKO sklada (Ekološko razvojni sklad), kreditov komercialnih bank ter subvencij iz proračuna (Petač, Žerjav, 2001, str. 28).

Za izvajanje druge faze programa se bodo uporabljali isti viri financiranja kot pri prvi fazi, le da tu ne bo tujih donacij in kreditov avstrijskega EKO sklada (Petač, Žerjav, 2001, str. 29).

V kolikor se bodo v prihodnosti pojavili še dodatni mednarodni viri financiranja, bodo le-ti nadomestili del zgoraj omenjenih virov financiranja (Petač, Žerjav, 2001, str.29).

2.5 Narodnogospodarski učinki izvedbe programa

V sklopu programa so izpeljali tudi makroekonomske analize ekonomsko-socialnih vplivov. Uporabili so makroekonomske modele programskega orodja ELVIRE (Evaluation of Local Value Impacts for Renewable Energy), ki je bil razvit v okviru programa Altener¹ (The biobased economy: Prospects and challenges, 2002). Model se uporablja za ocenjevanje posrednih in neposrednih narodnogospodarskih učinkov, ki nastajajo kot posledica realizacije predvidenih projektov programa. Projekti se ocenjujejo z vidika gospodarskega razvoja regije, rasti dohodka, zaposlenosti ter z vidika celotnih družbenih koristi, ki so povezane z razvojem in vplivi na okolje. Rezultati analize so podani v obliki numeričnih vrednosti ključnih makroekonomskih kazalcev ter grafično, v obliki shematskih prikazov narodno-gospodarskih tokov (Petač, Žerjav, 2001, str. 24).

Pri analizi so bili upoštevani mikroekonomske (višina povprečne investicije, viri financiranja, višina povprečne subvencije, cene obnovljivih virov energije, cene fosilnih energentov, ocena vzdrževalnih stroškov z njihovo distribucijo, življenjska doba projekta, obrestne mere,...) in makroekonomske podatke (industrijski podatki, socialno-ekonomski podatki, okoljski in razvojni indikatorji) (Petač, Žerjav, 2001, str. 24).

Model ocenjuje 20 letne učinke na naslednje makroekonomske kategorije (Petač, Žerjav, 2001, str. 24-26):

a) rast dodane vrednosti v regijah

Rast dodane vrednosti v regiji v času življenjske dobe investicije pomeni vsa ustvarjena dodana vrednost v času izvedbe investicije, diskontirano vrednost dodane vrednosti obratovanja in vzdrževanja investicije v njeni življenjski dobi ter dodano vrednost vseh, zaradi projekta na novo spodbujenih dejavnosti. V izračunu je upoštevana tudi izguba dodane vrednosti dejavnosti, ki zaradi projekta usahnejo.

b) rast neto regionalnega dohodka

Neto regionalni dohodek v celotni dobi investicije vsebuje neto dohodek, ki je ustvarjen v

¹ Altener je eden izmed štirih podprogramov programa Inteligentna energija-Evropa, ki je program Evropske unije na področju energije za obdobje od leta 2003 do 2006. Ta program podpira razvoj področij, ki so povezani z zanesljivostjo oskrbe z energijo, zmanjšanjem vplivov na klimatske spremembe ter spodbujanjem konkurenčnosti evropske industrije. Naloga programa Altener je promocija novih in obnovljivih virov energije za proizvodnjo toplote in električne energije iz obnovljivih virov energije (Inteligentna energija-Evropa (EIE), 2005).

času izvajanja investicije, diskontiran neto dohodek pri obratovanju in vzdrževanju projekta ter neto bilanco dohodka samih porabnikov toplote (profitabilnost za končnega porabnika).

c) celotne koristi

Celotne družbene koristi projekta v njegovi življenjski dobi sestavljajo neto regionalni dohodek ustvarjen po regijah, vrednost domače energije iz fosilnih virov ter neto ustvarjeni javni prihodki.

d) vpliv na javne prihodke

Celotni javni prihodki v času izvedbe projekta upoštevajo vse zbrane davčne prihodke, ki nastanejo zaradi izvedbe projekta, kot tudi zaradi projekta izgubljene davčne prihodke. Pri projektih ogrevanja na lesno biomaso je neto bilanca davčnih prihodkov pogosto negativna, saj pomeni zamenjava fosilnih energentov z naravnimi, velik izpad davčnih prihodkov.

e) skupen vpliv programa na gospodarske tokove v Sloveniji

Vrednosti osnovnih tehničnih in ekonomskih kategorij izvedbe celotnega programa so podane tudi v Prilogi 1.

Povzamemo lahko, da znaša skupna vrednost naložb 171.000.000 €, višina subvencij pa je 53.000.000 €. Naložbe in subvencije skupaj z dolgoročnimi viri sredstev za državne spodbude, ki so v obliki CO₂ takse², predstavljajo potrebne pogoje za izvedbo programa MOPE (Petač, Žerjav, 2001, str. 26).

Pri tem ne smemo pozabiti, da celoten program vključuje 5150 projektov. Letno naj bi se v okviru tega programa proizvedlo 1200 GWh toplote. Po realizaciji se bo raba lesne biomase v Sloveniji povečala za 38,7%. Kot posledica tega dejstva, bo letni prihranek fosilnih goriv v obliki zemeljskega plina približno 105.000.000 m³, uvoz fosilnih energentov pa se bo zmanjšal za 20.000.000 €/leto (Petač, Žerjav, 2001, str. 26).

Kot pomembna posledica tega programa se omenja tudi zmanjšanje emisij CO₂ za 320.000 ton letno. Ocenjujejo tudi, da bo rast neto regionalnega dohodka 337.000.000 €, celotne

² CO₂ taksa oziroma taksa za obremenjevanje okolja z ogljikovim dioksidom je bila uvedena leta 1996 in predstavlja ukrep na področju zmanjševanja emisij toplogrednih plinov v Sloveniji (Plut, 2004, str. 232; Tomšič, Urbančič, 2000, str. 187). Enota obremenitve zraka z emisijo CO₂ je podlaga za izračun osnove za obračunavanje takse, ki je enaka emisiji 1 kg CO₂. Cena za enoto obremenitve danes znaša 3,00 SIT (Taksa za obremenjevanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida, 2005).

družbene koristi programa pa naj bi znašale 919.500.000 € (Petač, Žerjav, 2001, str. 26).

3 PREDSTAVITEV PROJEKTA DALJINSKEGA OGREVANJA NA BIOMASO V OBČINI KOČEVJE

Rečemo lahko, da je projekt daljinskega ogrevanja na lesno biomaso mestu Kočevje pisan na kožo. Razlogov za tako trditev je več. Najpomembnejši je ta, da je ta pokrajina bogata s surovino za ogrevanje. Drugi razlog je, da je del infrastrukture, ki je za ta projekt potrebna, že zgrajen. Zadnja stvar pa je, da je koncentracija in število potencialnih odjemalcev dovolj veliko.

Pomemben razlog za vpeljavo daljinskega ogrevanja na lesno biomaso je tudi to, da lahko pri ogrevanju bivališč največ prihranimo z daljinskim ogrevanjem. Pri takem načinu ogrevanja nastane prihranek energije, ker je izkoristek velike toplarne veliko večji kot izkoristek majhnega individualnega kurišča. Daljinsko ogrevanje pa ima tudi ekološke prednosti, saj se v toplarni lažje kot v individualnem kurišču poskrbi za optimalno kvaliteto kuriva, za čiščenje dimnih plinov in urejeno odlaganje pepela (Ravnik, 1997, str. 99). Odstranjevanje pepela je pri sodobnih kotlih samodejno, dovod goriva in zgorevalnega zraka v kurišče pa je avtomatsko uravnavan (Medved, Novak, 2000, str. 153).

Pobudnik za izvedbo ogrevanja na biomaso je bilo Javno komunalno podjetje Komunala Kočevje d.o.o. (v nadaljevanju podjetje Komunala d.o.o.). Razlogi, ki so do tega pripeljali so naslednji. V Kočevju obstaja razdrobljen sistem daljinskega ogrevanja z osmimi kotlovnice na ekstra lahko kurilno olje. Ti kotli so zastarelega tipa in predimezionirani. Varovanje okolja, gibanje cen nafte na svetovnem trgu ter po drugi strani velike količine lesne biomase na kočevskem, so bili glavni vzroki za odločitev o zamenjavi goriva in gradnji kotlovnice na lesno biomaso (Interna gradiva podjetja Komunala d.o.o.).

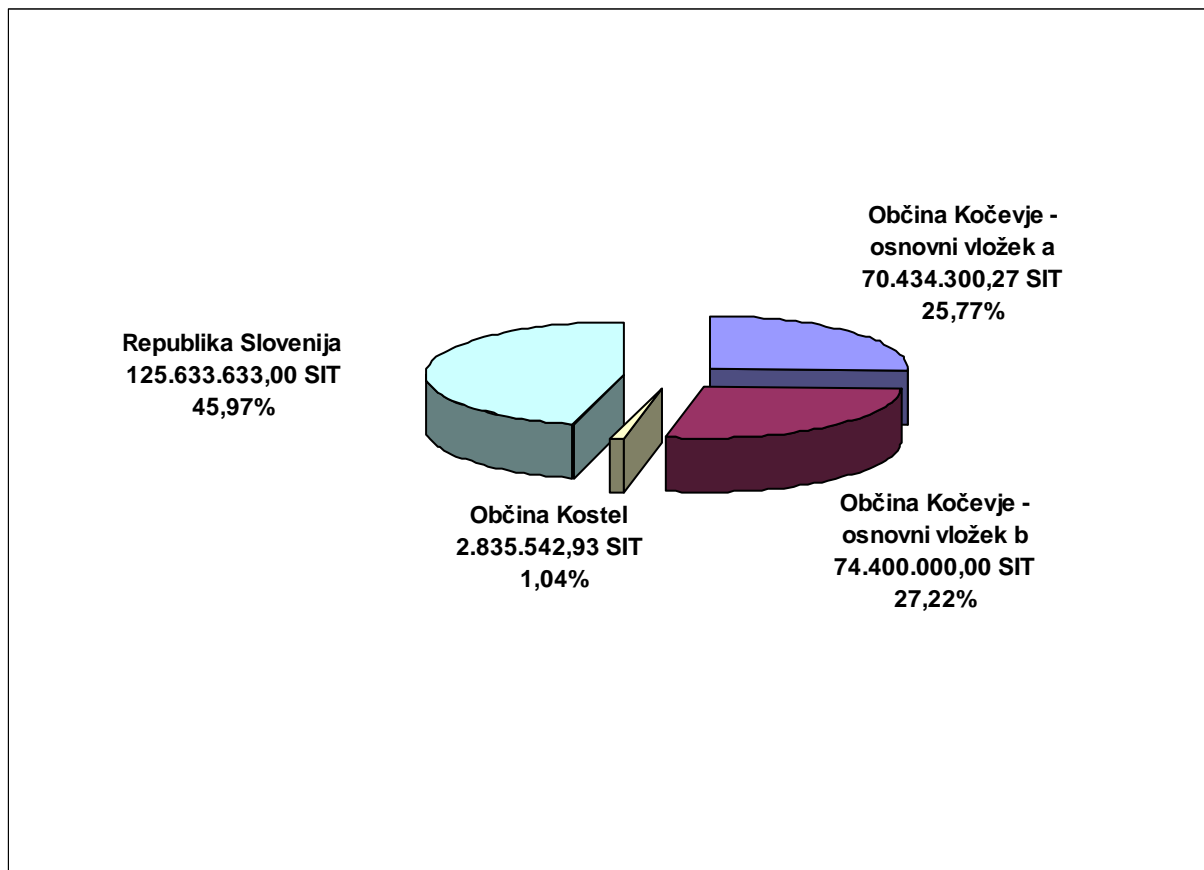
Že leta 1994 je bila v energetskega konceptu Občine Kočevje predvidena širitev omrežja daljinskega ogrevanja in postavitve kotla na lesno biomaso. Podjetje Komunala d.o.o. je tako že leta 1995 postavilo prve temelje za projekt daljinskega ogrevanja na biomaso, ki se izvaja v tem obdobju in je bil v začetku leta 2005 že skoraj v celoti realiziran (Interna gradiva podjetja Komunala d.o.o.).

3.1 *Investitor in upravljalec*

Investitor programa je Občina Kočevje, za potek celotne investicije pa skrbi podjetje Komunala d.o.o., kjer ima Občina Kočevje 96,13%, Občina Kostel pa 3,87% lastniški delež.

Odgovorna oseba za vodenje investicije je tehnični vodja in strokovnjak za energetska področja v podjetju Komunala d.o.o. (Investicijski program podjetja Komunala d.o.o., 2004).

Slika 1: Kapitalski deleži v podjetju Komunala d.o.o. na dan 30.9.2004 (v SIT)

Vir: Interna gradiva podjetja Komunala d.o.o.

K zgornji sliki je potrebno dodati, da je osnovni kapital podjetja Komunala d.o.o., na dan 30.9.2004, znašal 273.303.476,20 SIT (glej Prilogo 2).

3.2 Namen in cilji

Z investicijo se rešuje in se bo reševal problem daljinskega sistema ogrevanja v občini Kočevje. Sistem daljinskega ogrevanja so razširili in dodali nove priključke. Pred tem se je toplota za potrebe sistema proizvajala v več kotlovnica na ekstra lahka kurilna olja in mazut. Ker pa so potrebe po toploti naraščale, so se odločili za investicijo v novo kotlovnico, ki bo za gorivo uporabljala obnovljiv vir-lesno biomaso. Drugi del investicije predstavlja razširitev toplarniškega sistema oziroma cevovoda (Investicijski program podjetja Komunala d.o.o., 2004).

Investicija predstavlja izgradnjo kotlovnice ter cevovoda, in sicer (Investicijski program podjetja Komunala d.o.o., 2004):

- postavitve kotlovnice na lesno biomaso severozahodno od centra mesta (južni vogal tovarne LIK (Lesna Industrija Kočevje)),
- predelava cevovoda-parovoda do toplotne postaje (v nadaljevanju TP) Melamin,
- rekonstrukcija TP Melamin,
- razširitev toplarniškega omrežja-vročevod Trg Zbora odposlancev-Podgorska ulica in vročevod Trata-Turjaško naselje.

3.2.1 Kotlovnica na lesno biomaso

V podjetju Komunala d.o.o. so se na začetku projekta soočili z različnimi možnostmi lokacije kotlovnice. Možnosti (Investicijski program podjetja Komunala d.o.o., 2004):

a) kotlovnica na Trdnjavi

Gre za obstoječo kotlovnico, ki trenutno ne obratuje. Zgrajena je bila leta 1976 in povečana leta 1986. Njena prednost je, da je v njeni neposredni bližini dovolj prostora za deponiranje goriva. Vendar pa bi bilo potrebno kotlovnico povezati s TP Melamin, ki pa je oddaljena okoli 800 m.

b) kotlovnica LIK

Tu se je v preteklosti že proizvajala toplota s pomočjo biomase. Takrat je bil zgrajen tudi parovod do TP Melamin. Vendar se je nato dobava naftnih derivatov izboljšala in pocenila, kar je bil razlog za prenehanje obratovanja. Poleg tega pa je bil izkoristek premajhen in cena ni več konkurirala ceni pare iz TP Melamin.

c) nova kotlovnica

Načrtovali so postavitve nove kotlovnice v bližini TP Melamin.

V podjetju Komunala d.o.o. so te tri možnosti tudi stroškovno ocenili (v času vrednotenja so upoštevali naslednjo vrednost: 1 € = 237,00 SIT) in prišli do naslednjih ugotovitev.

Prva možnost je predstavljala razširitev kotlarne LIK s parnim kotlom na biomaso. Moč kotla naj bi znašala 4,5 MW, katerega kapaciteta bi bila 6 t/h. Gre za povezavo kotlarne in TP Melamin s parovodom kapacitete 15 t/h, pri čemer znaša oddaljenost do TP 2000 m. Ocenjena vrednost je bila 941.442 € oziroma 223.000.000,00 SIT (Investicijski program podjetja

Komunala d.o.o., 2004).

Druga možnost je vključevala razširitev kotlarne LIK s toplovodnim kotlom na biomaso. Moč kotla naj bi bila prav tako 4,5 MW. Šlo bi za povezavo kotlarne in TP Melamin s toplovodom kapacitete 12 MW. Oddaljenost do TP je v tem primeru 2000 m. Ocenjena vrednost je bila 1.088.379 € oziroma 258.000.000,00 SIT (Investicijski program podjetja Komunala d.o.o., 2004).

Tretja možnost je bila razširitev kotlarne na Trdnjavi s toplovodnim kotlom na biomaso. Moč kotla naj bi bila enaka kot pri prejšnjih možnostih. Povezali naj bi kotlarno in TP Melamin s toplovodom kapacitete 12 MW. Oddaljenost do TP je pri tej različici 900 m. Ocenjena vrednost je bila 824.566 € oziroma 195.000.000,00 SIT (Investicijski program podjetja Komunala d.o.o., 2004).

Četrta možnost je predvidevala izgradnjo nove kotlarne za dva kotla na biomaso. Povezala naj bi se kotlarne in TP Melamin s toplovodom kapacitete 12 MW, pri čemer je oddaljenost do TP 400 m. Ocenjena vrednost je bila 876.772 € oziroma 208.000.000,00 SIT (Investicijski program podjetja Komunala d.o.o., 2004).

Na podlagi ocen so se odločili za četrto možnost. To je izgradnja nove kotlovnice v neposredni bližini TP Melamin. Ob tem se nam postavi vprašanje, zakaj se podjetje ni odločilo za najcenejšo opcijo, ki je razširitev kotlarne na Trdnjavi s toplovodnim kotlom na biomaso. Razlogov za to je več. Na tem območju je možno zgraditi dodatni kotel. Ker je razdalja do toplotne postaje krajša, je toplotna izguba manjša (oddaljenost pri tretji možnosti je 900 m). Ta možnost tudi bolje ustreza tehnološkim zahtevam (Investicijski program podjetja Komunala d.o.o., 2004).

Vendar pa ta odločitev kasneje ni bila izvedljiva zaradi denacionalizacije tega območja. Tako so spremenili lokacijo investicije na območje severozahodno od mesta, ob južnem vogalu tovarne LIK. Kotlovnica je danes povezana z obstoječim sistemom daljinskega ogrevanja preko prenosnika toplote TP Melamin, ki je oddaljen 1310 m. Zaradi spremembe lokacije se je posledično spremenila tudi vrednost investicije (Investicijski program podjetja Komunala d.o.o., 2004).

Kotlovnica za gorivo uporablja obnovljiv vir-lesno biomaso (mešanica lubja, žagovine in sekancev). Moč kotla je 4,5 MW. Obratovanje kotlovnice poteka z opremo, ki ne zahteva stalnega nadzora. Površina objekta znaša 968,94 m², prostornina pa 8.877,45 m³. Predvideno leto izgradnje je bilo konec leta 2004 ali začetek leta 2005. Cilj pa so uresničili v začetku leta 2005 (Investicijski program podjetja Komunala d.o.o., 2004).

3.2.2 Predelava cevodov od kotlovnice do TP

Povezava kotlovnice z obstoječim sistemom daljinskega ogrevanja v mestu se je izvedla preko prenosnika toplote TP Melamin. Za transport toplote do TP sta potrebna dva cevodovoparovoda (dovodni in povratni). En cevodov je že obstajal, zato ga je bilo potrebno le obnoviti, drugega pa je bilo potrebno na novo položiti. Dolžina znaša 1310 m. Predvidevali so, da bodo dela zaključena konec leta 2004 ali v začetku naslednjega leta (Investicijski program podjetja Komunala d.o.o., 2004).

3.2.3 Rekonstrukcija TP Melamin

Toplota se bo iz sistema daljinskega ogrevanja v mestu prenašala preko prenosnika toplote v TP Melamin. Obstoječa TP je ostala nespremenjena, tako, da bo še vedno možno prevzemati toploto tudi iz Melaminove kotlovnice, hkrati pa je rekonstruirana tako, da bo sposobna transformirati toploto iz nove kotlovnice, da bo le-ta primerna za cevodov do končnih uporabnikov. Rekonstrukcija TP Melamin naj bi se realizirala konec leta 2004 ali v začetku leta 2005 (Investicijski program podjetja Komunala d.o.o., 2004).

3.2.4 Razširitev toplarniškega omrežja: vročevod Trg Zbora odposlancev-Podgorska ulica in vročevod Trata-Turjaško naselje

Investicija je imela cilj razširiti toplarniško mrežo za oskrbovanje s toploto center mesta. To je vključevalo naslednje ulice: od Trga Zbora odposlancev do Podgorske ulice in povezava naselja Trata in Turjaško naselje. Cevovod je skonstruiran na temperaturni režim 130/70°C. Skupna toplotna moč veje znaša 7800 kW. Trasa je 6230 m. Realizacija je bila predvidena za konec leta 2004 ali začetek leta 2005 (Investicijski program podjetja Komunala d.o.o., 2004).

Neposredno z investicijo pa se rešuje tudi problematika, ki zadeva različna področja. Tako se bo mestu Kočevje priskrbelo ustrezno toplotno ogrevanje. Poleg tega pa enotni toplovodni sistem poveča izkoristek toplote (Investicijski program podjetja Komunala d.o.o., 2004).

Glede na to, da se bo kot gorivo uporabljala biomasa, ki je obnovljiv vir energije, se s tem zmanjšujejo potrebe po neobnovljivih virih, hkrati pa se bo nadomestil del fosilnih goriv. Ker vemo, da je lesna biomasa sestavljena iz lubja, žagovine in sekancev, se s tem rešuje tudi problematika stranskih produktov v lesni industriji, ki sicer predstavljajo odpadke (Investicijski program podjetja Komunala d.o.o., 2004).

Vsa razpoložljiva lesna biomasa se nahaja v polmeru 20 km in predstavlja domač vir energije,

zaradi česar se zmanjšuje odvisnost od uvoženih fosilnih energetskega virov. To prinaša manjšo odvisnost države od političnih, ekonomskih in drugih faktorjev, ki vplivajo na svetovni trg tovrstnih surovin in goriv (Investicijski program podjetja Komunala d.o.o., 2004).

Uporaba lesne biomase pa bo reševala tudi problematiko stroškov ogrevanja. Biomasa je namreč cenejši vir energije in bo njena uporaba prinesla zmanjševanje stroškov za ogrevanje v občinskih zgradbah (šole, vrtci,...), in sicer, cena ogrevanja bo nižja za 30% in stroški energije bodo nižji za preko 50%, ob predpostavki, da se stari objekti sanirajo (toplotna izolacija, vgradnja varčne zasteklitve, predelava in pravilna regulacija centralnega ogrevanja,...) (Investicijski program podjetja Komunala d.o.o., 2004).

Za pridobivanje, predelavo in transport nosilcev energije je potrebna t.i. siva energija³. Tuje izkušnje kažejo, da pri uporabi lesne biomase potrebujemo trikrat manj sive energije kot npr. pri uporabi kurilnega olja. V primerjavi s tekočimi in plinastimi gorivi pa sta zelo varna transport in skladiščenje (Turk, Butala, 1998, str. 11).

Posredno bo investicija prinesla tudi spremembe na nekatera druga področja človekovega življenja. Kvaliteta življenja se bo povečala, saj bodo uporabniki razpolagali z zadostnimi količinami toplotne energije, ki jim bo omogočala vzdrževanje ustrezne toplote v bivalnih in poslovnih prostorih. Tak način energetske oskrbe je socialno sprejemljiv in človeku prijazen. Za zdravje ljudi bo pomembno to, da bo zrak, ki ga bodo vdihovali, čistejši. Po drugi strani pa bo odpravljena nevarnost pomanjkanja vira energije. S to investicijo se bo krepilo regionalno gospodarstvo, kar bo preprečevalo odseljevanje prebivalcev iz demografsko ogroženih območij (Investicijski program podjetja Komunala d.o.o., 2004).

3.3 Uporabniki sistema

Ko bo projekt daljinskega ogrevanja na biomaso v občini Kočevje v celoti izpeljan, bodo na omrežje priključeni različni uporabniki. Na sistem daljinskega ogrevanja na biomaso se bo ogrevalo 1330 stanovanj, 11 industrijskih in obrtnih porabnikov ter 18 javnih porabnikov. Pri tem bodo stanovanja predstavljala okoli 60% celotnega odjema. K javnim porabnikom sodijo šole, gimnazija, vrtci, zdravstveni dom, dom starejših občanov, dijaški dom, športna dvorana in občinska stavba (Izgradnja nove kotlovnice na lesno biomaso in širitev omrežja daljinskega ogrevanja Kočevja, 2005).

³Energija, ki je potrebna za pridobivanje, predelavo in transport nosilcev energije (tekočih goriv, lesne biomase,...), se imenuje siva energija (Turk, Butala, 1998, str. 11).

3.4 Cena goriva

Nič nenavadnega ni, da bodoče in potencialne odjemalce zanima, kakšna bo seveda cena ogrevanja in če se jim bo s finančnega vidika prehod na ogrevanje na lesno biomaso izplačal.

Cena za končne uporabnike je odvisna od dobavne cene lesne biomase, ki jo plača podjetje. Biomasa, ki se bo v večini uporabljala, so žagovine, skoblanci in lubje. Če bo tega premalo, pa se bodo kot gorivo uporabljali tudi sekanci iz manj kvalitetnega lesa. Podjetje Komunala d.o.o. ima z dobavitelji lesne biomase že sklenjene pogodbe, in sicer, za vsako vrsto goriva posebej. Povprečna cena z dostavo do kotlovnice pa znaša nekje 4.500,00 SIT za m³ (Interna gradiva podjetja Komunala d.o.o.).

3.4.1 Analiza rabe energije

Pri analizi rabe energije moramo poznati izraz energijsko število, ki je razmerje med letno količino porabljene energije in koristno oz. ogrevalno površino. To je količnik, ki nam kaže porabljeno energijo na kvadratni meter ogrevalne površine objekta (Investicijski program podjetja Komunala d.o.o., 2004).

Primer: Glede na to, da ima 1 liter lahkega kurilnega olja kurilnost 10 kWh/l, na leto pa porabimo 3000 litrov olja za ogrevanje 100 m², je energijsko število 300 (Investicijski program podjetja Komunala d.o.o., 2004).

Raba energije v »povprečni« hiši je 150-200 kWh/m², »zelo potratna« hiša več kot 250 kWh/m², hiša »prihodnosti« pa manj kot 50 kWh/m² (Investicijski program podjetja Komunala d.o.o., 2004).

Kurilnost goriv (Investicijski program podjetja Komunala d.o.o., 2004):

- lahko kurilno olje-10,0 kWh/liter,
- utekočinjen naftni plin-12,8 kWh/kg,
- biomasa-1410 kWh/m³.

Kurilnost biomase dobimo kot povprečje kurilnosti različnih vrst biomas in znaša nekje 1410 kWh/m³. Največjo kurilnost imajo bukova drva, in sicer, 2410 kWh/m³. Kurilnost lesa je odvisna od vsebnosti vlage. Les, ki ga kurimo naj bi vseboval manj kot 30% vlage. To lahko dosežemo, če les sušimo naravno približno eno leto (Medved, Novak, 2000, str 151).

3.4.2 Analiza stroškov posameznih goriv

Podjetje Komunala d.o.o. je pri analizi stroškov goriv upoštevalo ceno biomase, ki jo je izračunalo na podlagi cen posameznih lesnih ostankov. V času analize so bile cene naslednje (Interna gradiva podjetja Gozdarstvo Grča d.d.):

- skoblanci iglavcev-2200,00 SIT/m³,
- lubje-300 SIT/m³,
- žagovina-1200 SIT/m³,
- olupljeno žaganje iglavcev-4200 SIT/m³,
- rezani odčelki iglavcev-2000 SIT/m³.

Za potrebe kotlovnice na biomaso v Kočevju na podlagi zgornjih podatkov lahko naredimo naslednjo analizo.

Tabela 1: Stroški posameznih goriv v letu 2004

Gorivo	Energijska vrednost	Cena	Cena za kWh
	kWh/m ³	SIT/m ³	SIT/kWh
Biomasa	1410,00	3500,00	2,48
	kWh/l	SIT/l	SIT/kWh
Ekstra lahko kurilno olje	10,00	80,00	8,00
	kWh/kg	SIT/kg	SIT/kWh
Utekočinjen naftni plin	12,80	150,00	11,72

Vir: Investicijski program podjetja Komunala d.o.o., 2004.

Cene v Tabeli 1 so le cene goriva in se seveda razlikujejo od cen energije za potrošnika. V letu 2003 je bila povprečna cena ogrevanja 12,80 SIT/kWh. Iz investicijskega programa izhaja povprečna cena energije za potrošnika 10,911 SIT/kWh, ki pa še ni fiksna. Po končani izgradnji prve faze bo potrebno izračunati ceno, ki jo bodo potrdili organi lokalne skupnosti in ustreznih državnih organov (Interna gradiva podjetja Komunala d.o.o.).

Prvi podatki kažejo na nižjo ceno ogrevanja kot je sedaj, vendar je potrebno upoštevati tudi dejstvo, da se bo s tem projektom zamenjalo kurilno olje z gorivom, ki ga je na kočevskem v velikih količinah, je pa tudi za okolje mnogo primernejše. Iz podatkov v tabeli lahko sklepamo, da bo cena ogrevanja na biomaso konkurenčna ceni ogrevanja s kurilnim oljem. Primerjava cene ogrevanja na biomaso in cene ogrevanja na zemeljski plin za naš primer ni relevantna, ker zemeljskega plina v Kočevju ni zaradi prevelike oddaljenosti od magistralnega plinovoda.

3.5 Lokacija

Širša lokacija projekta je eden izmed sestavnih delov, ki vplivajo na višino finančne spodbude. V primeru projekta daljinskega ogrevanja na lesno biomaso v občini Kočevje lokacija prispeva k dodatnemu zvišanju finančne spodbude. Po določenih kriterijih lahko tako območje projekta oziroma občino Kočevje uvrstimo med različna območja.

Občina Kočevje leži v jugovzhodni Sloveniji, ki je označena kot regija B, ki zaostaja v razvoju (Investicijski program podjetja Komunala d.o.o., 2004).

Zaradi posebnih razvojnih problemov pa občino Kočevje uvrščamo tudi v območje C (Investicijski program podjetja Komunala d.o.o., 2004).

Na podlagi Uredbe o vrednostih merilih za določitev območij s posebnimi razvojnimi problemi in določitvi občin, ki izpolnjujejo ta merila pa je občina Kočevje tudi območje s strukturnimi problemi in razvojno omejevano obmejno območje. Da gre za območje s strukturnimi problemi, se določi na podlagi stopnje registrirane brezposelnosti in deleža delovno aktivnega prebivalstva v kmetijstvu (Investicijski program podjetja Komunala d.o.o., 2004).

3.6 Terminski plan

Tabela 2: Terminski plan za projekt daljinskega ogrevanja na biomaso v občini Kočevje za obdobje od leta 1995 do leta 2006

Aktivnost	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
RAZŠIRITEV TOPLARNIŠKEGA SISTEMA												
Lokacijska dovoljenja	VIII								V			
PGD, PZI projekti	II-VIII								V			
Gradbeno dovoljenje		XII							VII	I-II		
Izbor izvajalcev in dobaviteljev			I-XII						VII-XII	I-II		
Investicijski program								IX	VI	I-II		
Tenderska dokumentacija									VI-XII			
Izgradnja					I-XII	I-XII				IV-XII		
Poskusno obratovanje							I-XII				II-V	
Redno obratovanje											Od IX	
KOTLOVNICA NA LESNO BIOMASO												
Predinvesticijski program in idejna zasnova				III								
Študija						XII						
Lokacijska dokumentacija in dovoljenja							XII	I				
PGD, PZI projekti								VI		III		
Investicijski program								X		I-II		
Gradbeno dovoljenje								X				
Izbor izvajalcev in dobaviteljev									VII-XII			
Tenderska dokumentacija									VI-XII			
Izgradnja										IV-XII	I-II	
Poskusno obratovanje											III-XII	
Redno obratovanje												Od I.

Vir: Investicijski program podjetja Komunala d.o.o., 2004.

Kot lahko vidimo, nam terminski plan prikazuje dejavnosti, ki sestavljajo dva dela projekta, in sicer, razširitev toplarniškega sistema in izgradnjo kotlovnice na lesno biomaso. Prvi zametki daljinskega ogrevanja na biomaso se pojavijo že v letu 1994, in sicer, v konceptu Občine Kočevje.

Začetki razširitve toplarniškega sistema segajo v leto 1995, ko je podjetje Komunala d.o.o. od februarja do avgusta izvajalo PGD (pridobitev gradbenega dovoljenja) in PZI (projekt za izvedbo) projekte, ki pa so se nadaljevali maja 2003. Avgusta leta 1995 in maja 2003 je pridobilo tudi ustrezna lokacijska dovoljenja, gradbeno dovoljenje pa je pridobilo julija 1996, julija 2003 in januarja ter februarja 2004. Leto 1997 je bilo namenjeno izboru izvajalcev in investitorjev. Ta proces je trajal sedem mesecev, od januarja pa do julija. Podjetje pa se je s

tem zopet soočalo od julija do decembra 2003 in od januarja do februarja 2004. Septembra 2002 je dalo podjetje Komunala d.o.o. izdelati investicijski program, ki pa je bil zaradi sprememb in dopolnitev popravljen v juniju 2003, končna različica je bila izdelana v prvih dveh mesecih leta 2004. Tendersko dokumentacijo je podjetje pridobilo v drugi polovici leta 2003. V začetku 1999 je podjetje začelo z izgradnjo, ki je trajala do julija, kar se je ponovilo tudi naslednje leto. Leta 2004 so z izgradnjo nadaljevali. Dela so se začela aprila in trajala nekje do konca istega leta. S poskusnim obratovanjem so tako začeli nekje v prvi polovici leta 2001 in ga ponovno uvedli med februarjem in majem leta 2005. Redno obratovanje pa naj bi se začelo s septembrom istega leta.

Drugi del terminskega plana se nanaša na izgradnjo kotlovnice na lesno biomaso. V ta namen je dalo podjetje Komunala d.o.o. marca 1998 izdelati predinvesticijski program in idejno zasnovo, julija 2000 pa študijo izvedljivosti. Julija 2001 in januarja 2002 je zbralo lokacijsko dokumentacijo in pridobilo lokacijska dovoljenja. PGD in PZI projekti so se izvajali junija 2002 in marca 2004. Investicijski program za ta del projekta je bil izdelan oktobra 2002 in popravljen v začetku leta 2004. Oktobra 2002 pa je bilo pridobljeno tudi gradbeno dovoljenje. Izbor izvajalcev in dobaviteljev je potekal v drugi polovici leta 2003. Tega leta so pridobili tudi tendersko dokumentacijo. Z gradnjo tega dela so pričeli aprila 2004 in je trajala do februarja 2005. Poskusno obratovanje kotlovnice je bilo predvideno za obdobje od marca do decembra 2005, redno obratovanje pa bo v ogrevalni sezoni 2005/2006.

Dela so se končala v mesecu marcu 2005 in tako je 18.3.2005 v kotlu na lesno biomaso prvič zagorelo. Zaradi neugodnih vremenskih razmer pa takrat še ni bila v celoti urejena okolica kotlovnice (Poskusni zagon nove kotlovnice na lesno biomaso, 2005).

3.7 *Ekonomska upravičenost projekta*

Investicijske odločitve so med najpomembnejšimi odločitvami v podjetju. Podjetje Komunala d.o.o. je moralo na razpisu za dodeljevanje nepovratnih sredstev oziroma kapitalskega vložka v okviru projekta GEF izpolnjevati tudi določene finančne kriterije, med katerimi so bili pozitiven donos iz poslovanja, pozitivna interna stopnja donosnosti in pa pozitiven finančni tok naložbe. Ker pa to niso edini kriteriji, s katerimi se podjetje prepriča, ali je njihova investicija ekonomsko upravičena, so pregledali še nekatere druge.

V nadaljevanju so predstavljeni kriteriji ekonomskega odločanja s teoretičnega stališča, čemur pa sledijo tudi rezultati izračunov za konkreten projekt daljinskega ogrevanja na biomaso v občini Kočevje.

Metode za ocenjevanje investicijskih projektov lahko delimo na statične in dinamične.

Statični metodi sta donosnost investicije in doba povračila in se pogosto uporabljata zaradi njune enostavnosti in razumljivosti. Dinamične metode, v nasprotju s statičnimi, upoštevajo različne življenjske dobe investicij in različne časovne dinamike investicij (Žnidaršič Kranjc, 1995, str. 239-242).

Kriteriji ekonomskega odločanja so (Mramor, 2001; Žnidaršič Kranjc, 1995, str. 239-242):

a) DOBA POVRAČILA in DISKONTIRANA DOBA POVRAČILA

Pove nam število let, v katerih se bo investicija odplačala z neto denarnim tokom, ki ga bo ustvarila. Pri dobi povračila ne upoštevamo časovne vrednosti denarja, pri diskontirani dobi povračila pa se upošteva sedanja vrednost denarnih pritokov od naložbe.

b) NETO SEDANJA VREDNOST (NPV-NET PRESENT VALUE)

$$NPV = \sum_{t=1}^n \frac{DT_t}{(1+WACC)^t} - I_0$$

Kjer je:

DT_t = denarni tok v obdobju t,

WACC (Weighted Average Cost of Capital) = strošek kapitala,

I_0 = začetni investicijski izdatek,

n = življenjska doba naložbe.

Kriterij, ki ga moramo upoštevati je, da mora biti vrednost investicijskih izdatkov manjša od tržne vrednosti dolgoročne naložbe. To pomeni, da je investicijski projekt sprejemljiv takrat, kadar je neto sedanja vrednost večja od 0.

c) RELATIVNA NETO SEDANJA VREDNOST ali INDEKS DONOSNOSTI (PI-PROFITABILITY INDEX)

Indeks donosnosti kaže relativno donosnost oziroma sedanjo vrednost pričakovanih koristi v primerjavi s sedanjo vrednostjo pričakovanih stroškov.

$$PI = \frac{\sum_{t=0}^n \frac{DP_t}{(1+WACC)^t}}{\sum_{t=0}^n \frac{DO_t}{(1+WACC)^t}}$$

Kjer je:

DP_t = denarni pritok v obdobju t,

DO_t = denarni odtok v obdobju t,

WACC (Weighted Average Cost of Capital) = strošek kapitala,

n = življenjska doba naložbe.

Kriterij, ki ga pri tem upoštevamo, je naslednji. Če je indeks donosnosti večji od ena, je investicijski projekt sprejemljiv, v nasprotnem primeru je investicijski projekt nesprejemljiv.

d) NOTRANJA STOPNJA DONOSA (IRR-INTERNAL RATE OF RETURN)

Kriterij, ki ga moramo upoštevati je, da morajo biti stroški kapitala, pridobljenega za dolgoročno naložbo, nižji od donosnosti te naložbe. To pomeni, da mora biti notranja stopnja donosa višja od zahtevane donosnosti naložbe oziroma od stroškov kapitala. Notranja stopnja donosa je torej tista diskontna stopnja, pri kateri je neto sedanja vrednost enaka nič.

$$\sum_{t=1}^n \frac{DT_t}{(1 + IRR)^t} - I_0 = 0$$

Kjer je:

DT_t = denarni tok v obdobju t,

IRR = notranja stopnja donosa,

I_0 = začetni investicijski izdatek,

n = življenjska doba naložbe.

Tabela 3: Tabela prikaz ekonomskih kazalcev investicije za projekt daljinskega ogrevanja na biomaso v občini Kočevje

Kazalec	Celotna investicija	125.000.000,00 SIT
Vrednost investicije	550.000.000,00 SIT	425.000.000,00 SIT
Interna stopnja donosa	5,82%	8,66%
Neto sedanja vrednost (8% diskontna stopnja)	-75.730.539 SIT	19.088.312 SIT
Doba vračanja investicije	15,68 let	12,55 let
Relativna neto sedanja vrednost	-13,76%	3%

Vir: Investicijski program podjetja Komunala d.o.o., 2004.

Tabela 3 nam prikazuje vrednosti kazalcev za naš konkreten primer, pri čemer pa so bili v izračunu upoštevani naslednji podatki (Investicijski program podjetja Komunala d.o.o., 2004):

- proizvedena toplota: 14564 MWh/leto,
- stopnja odjema: 85% (prvo leto), 90% (drugo leto), 95% (tretje leto) in 99% (četrto leto),
- poraba lesne biomase: 12000 m³/leto,

- cena lesne biomase: 3500 SIT/m³ (ta cena ne vključuje dostave do kotlovnice),
- poraba kurilnega olja: 240000 l/leto,
- cena kurilnega olja: 80 SIT/l,
- cena energije za potrošnika: 10,911 SIT/kWh,
- stopnja donosnosti kapitalskega vložka: 0% (naložba v okolje),
- realna obrestna mera EKO kredita: TOM+0,9%,
- upoštevana diskontna stopnja: 8%.

V prvem stolpcu so prikazani ekonomski kazalci, pri čemer se upošteva celotna investicija in tako znaša vrednost investicije 550.000.000,00 SIT. Drugi stolpec pa kot vrednost investicije upošteva 425.000.000,00 SIT, ker so od celotne investicije izvzeta nepovratna sredstva v višini 125.000.000,00 SIT, ki jih je prispevalo Ministrstvo za okolje prostor in energijo. Vidimo, da sta neto sedanja vrednost in s tem tudi relativna neto sedanja vrednost v prvem primeru negativni. S teoretičnega stališča bi bil ta projekt za podjetje nesprejemljiv. Vendar pa moramo v našem primeru upoštevati, da gre za ekološko naložbo in v ta namen so bila pridobljena tudi nepovratna sredstva. Ob upoštevanju teh sredstev dobimo tako pozitivno neto sedanjo vrednost, ki znaša 8,66% in relativno neto sedanjo vrednost, ki je 3%.

Na podlagi rezultatov izračunov lahko rečemo, da je investicija ekonomsko sprejemljiva, vendar pa moramo upoštevati že omenjeno dejstvo, da gre v našem primeru za varovanje okolja.

4 FINANCIRANJE PROJEKTA DALJINSKEGA OGREVANJA NA BIOMASO

4.1 *Predvidena predračunska vrednost investicije*

Tabela 4: Predračunska vrednost investicije za projekt daljinskega ogrevanja na biomaso v občini Kočevje po posameznih postavkah v letu 2004 (v SIT)

Posamezne postavke	Vrednosti (v SIT)
Gradbena dela	171.347.956,00
Oprema	189.830.940,00
Daljinsko omrežje	227.340.291,00
Inženiring	50.110.586,00
Ostali in nepredvideni stroški	21.701.981,00
Skupaj (z DDV-jem)	660.331.754,00
Skupaj (brez DDV-ja)	550.276.462,00

Vir: Investicijski program podjetja Komunala d.o.o., 2004.

Iz Tabele 4 izhaja predračunska vrednost investicije 660.331.754,00 SIT z DDV-jem in 550.276.462,00 SIT brez DDV-ja. Glede na pogoje razpisa za dodeljevanje sredstev za spodbujanje naložb v sisteme daljinskega ogrevanja na lesno biomaso v obdobju od 2003 do 2005 (projekt GEF), dosedanja vlaganja v investicijski projekt niso priznana in zaradi tega niso upoštevana v finančni konstrukciji oziroma v virih financiranja. Občina Kočevje je namreč do sedaj že vložila 75.635.920,00 SIT. Omenjen znesek se ne upošteva in zato znaša investicija, ki je priznana s strani Ministrstva za okolje, prostor in energijo oziroma Agencije Republike Slovenije za učinkovito rabo energije, 584.695.835,00 SIT. To je znesek z DDV-jem. Znesek brez DDV-ja pa je 487.246.529,00 SIT (Investicijski program podjetja Komunala d.o.o., 2004).

V Tabeli 4 vidimo, da je bilo za gradbena dela namenjeno 171.347.956,00 SIT, od česar so porabili približno 34% za kotlovnico, ostalo pa za zemljišče v izmeri 5795 m². Oprema se je razdelila na kurišče in kotel, ki sta zavzela 77% vrednosti, tehnološke inštalacije, katerim je bilo namenjeno 10%, elektroinštalacije, za katere se je predvidevalo 7% in TP Melamin, ki ji je ostalo 6% vrednosti (Investicijski program podjetja Komunala d.o.o., 2004).

4.2 Finančna konstrukcija

Podjetje si sredstva, ki so potrebna za financiranje projektov, pridobi iz treh temeljnih virov (Tajnikar et al., 2001, str. 305; Mott, 1993, str. 102):

- pridobi trajni kapital,
- sredstva si izposodi pri bankah v obliki posojila ali izda obveznice,
- prihrani del svojih zaslužkov in jih reinvestira.

Investitor oziroma podjetje pa mora pri izbiri virov financiranja poiskati tudi optimalno strukturo le-teh.

4.2.1 Viri financiranja

Podjetje Komunala d.o.o. si je sredstva za projekt daljinskega ogrevanja na biomaso pridobilo iz različnih virov. Sredstva so tako prispevali Občina Kočevje, Ministrstvo za okolje, prostor in energijo ter EKO sklad Republike Slovenije.

Tabela 5: Viri financiranja investicije za projekt daljinskega ogrevanja na biomaso v občini Kočevje (v SIT)

Vir financiranja	Vrednosti (v SIT)
Občina Kočevje	184.695.835,00 (260.331.755,00)
MOPE ⁴ (nepovratna sredstva)	125.000.000,00
MOPE (kapitalski vložek)	125.000.000,00
EKO sklad (kredit)	150.000.000,00
Skupaj	584.695.835,00 (660.331.755,00)

Vir: Investicijski program podjetja Komunala d.o.o., 2004.

Kot sem predhodno omenila, je Občina Kočevje že prispevala 75.635.920,00 SIT. Vrednosti v oklepaju upoštevajo tudi ta znesek. Občina Kočevje je svoj delež prispevala v obliki nepremičnin in gre torej za stvarni vložek. Ministrstvo za okolje, prostor in energijo je preko Agencije za učinkovito rabo energije v okviru Programa Združenih narodov za razvoj (UNDP-the United Nations Development Programme) s finančnim posredovanjem Sklada za svetovno okolje podjetju Komunala d.o.o. dalo 125.000.000,00 SIT nepovratnih sredstev in enako visok kapitalski vložek. Podjetje je ta sredstva pridobilo v okviru GEF projekta. Četrty vir financiranja pa predstavlja 150.000.000,00 SIT posojilnih sredstev, ki jih je podjetje pridobilo kot EKO kredit od EKO sklada Republike Slovenije (Investicijski program podjetja Komunala d.o.o., 2004).

4.2.2 Projekt GEF

Govorimo o projektu »Odstranjanje ovir za povečano izrabo lesne biomase kot energetskega vira«. Projekt izvaja Ministrstvo za okolje, prostor in energijo preko Agencije Republike Slovenije za učinkovito rabo in obnovljive vire energije. Pomaga pa jim regionalni podporni center UNDP iz Bratislave. Vlogo finančnega posrednika pri financiranju projektov daljinskega ogrevanja na lesno biomaso ima EKO sklad Republike Slovenije (Projekt GEF, 2005).

Projekt GEF predstavlja eno izmed aktivnosti Slovenije, da izpolni obveznosti Kiotskega protokola in Energetske deklaracije. Energetska deklaracija nalaga povečanje deleža obnovljivih virov energije v porabi primarne energije na 15% do leta 2020 (Projekt GEF, 2005). Kiotski protokol pa je deklaracija, ki so jo podpisale države članice Evropske unije in tudi Unija kot političen subjekt leta 1997 v Kiotu. Zavezale so se, da bodo v kontrolnem obdobju (2008-2010) zmanjšale emisije toplogrednih plinov za 8% glede na leto 1990.

⁴ MOPE je Ministrstvo za okolje, prostor in energijo.

Slovenija se je prav tako zavezala za 8% zmanjšanje, le da je pri nas primerjalno leto 1986 (Plut, 2004, str. 232; Tomšič, Urbančič, 2000, str. 186).

Glavni cilji projekta so (Projekt GEF, 2005):

- odstranitev ključnih ovir za povečano in izboljšano izrabo lesne biomase kot energetskega vira,
- izgradnja sistemov za daljinsko ogrevanje na lesno biomaso,
- povečanje deleža biomase v energetske bilanci države,
- podpreti trajnostni razvoj domačega gospodarstva z ustvarjanjem novih možnosti zaslужka in zaposlitve,
- zagon treh do petih sistemov daljinskega ogrevanja na lesno biomaso do leta 2005,
- priprava ustrezne projektne dokumentacije za izvedbo naslednjih dvajsetih projektov,
- spodbuditi zanimanje za financiranje podobnih projektov.

Projekt pa bo vključeval tudi pripravo priročnika in izobraževalnega gradiva o pripravi in financiranju projektov daljinskega ogrevanja na lesno biomaso, katerega sestavni del bo gradivo za pripravo študij izvedljivosti, investicijskih programov in razpisne dokumentacije. Del projekta bo prav tako izvedba komunikacijskih aktivnosti ozaveščanja lokalnih skupnosti, lesno-predelovalne industrije in ostalih glede tehničnih in ekonomskih možnosti za povečanje izrabe lesne biomase kot energetskega vira ter izvedba podrobnejših analiz tržnega potenciala daljinskega ogrevanja na lesno biomaso (Projekt GEF, 2005).

V sklopu projekta se bo analiziralo možne ukrepe za energetske učinkovitost na strani porabnikov, ki pa bi se izvajali v stavbah vzporedno z uvedbo sistemov daljinskega ogrevanja na lesno biomaso ter obstoječe tehnologije in stroške zbiranja lesne biomase iz različnih virov in pripravljalo ter izdelovalo priporočila za njihovo uporabo (Projekt GEF, 2005).

Nadalje bo izvedena novelacija študij o potencialih lesne biomase za energetske potrebe v Sloveniji za evidentiranje občin in domače lesno-predelovalne industrije. Opravljale se bodo tudi tržne in predizvedbene analize v občinah, ki bodo zainteresirane za večjo uporabo lesne biomase kot energetskega vira. V okviru projekta pa se bo ocenjevalo možne finančne sheme za financiranje projektov in pripravljalo sporazume o preskrbi z gorivom in nakupu toplotne energije (Projekt GEF, 2005).

Kot pomembna aktivnost pa bo prisotno sodelovanje pri pripravljanju Nacionalnega programa energetske izrabe biomase (Projekt GEF, 2005).

Pri vsem tem ne smemo pozabiti na organizacijo in usposabljanje domačih strokovnjakov za vgradnjo, delovanje in vzdrževanje energetskih obratov na biomaso ter vzpostavitev regulativnega in pravnega okvira ter dolgoročnih mehanizmov financiranja, ki bodo podpirali

dejavnost pridobivanja energije iz lesne biomase (Projekt GEF, 2005).

Pri vseh aktivnostih, ki se bodo v okviru programa izvajale, pa je potrebno imeti v mislih dolgoročni cilj znižanja stroškov tehnologije in zmanjševanje finančne pomoči, ki je za izvajanje potrebna (Projekt GEF, 2005).

4.2.3 Pogodba o prodajni opciji

Kot sem že predstavila, sta vira financiranja tudi kredit EKO sklada Republike Slovenije in prodaja kapitalskega deleža podjetja. V ta namen je bilo potrebno predvideti zavarovanje omenjenega kredita in jamstvo za odkup kapitalskega deleža.

Glede na to, da je podjetje Komunala d.o.o. v 100% lasti Občine Kočevje in Občine Kostel, se kredit zavaruje s poroštvom Občine (Interna gradiva podjetja Komunala d.o.o.).

Kot jamstvo za odkup kapitalskega deleža v letu 2009 se je podpisala Pogodba o prodajni opciji, s katero sta se podjetje Komunala d.o.o. oz. Občina Kočevje zavezali k ponovnemu odkupu deleža Komunale pod določenimi pogoji (zapadlost, cena, plačilo,...) (Interna gradiva podjetja Komunala d.o.o.).

Pogodba o prodajni opciji je bila sklenjena med Republiko Slovenijo, ki jo zastopa Vlada Republike Slovenije in po pooblastilu takratni minister za okolje, prostor in energijo, Občino Kočevje in Občino Kostel, ki ju zastopata župana (Interna gradiva podjetja Komunala d.o.o.).

Opcijski upravičenec, ki je v našem primeru Republika Slovenija, ima v roku 5 let od dneva sklenitve te pogodbe in pred potekom 3 let od dneva sklenitve te pogodbe pravico prodati kateremukoli od opsijskih zavezancev (Občina Kočevje ali Občina Kostel) ali obema skupaj, svoj celotni poslovni delež v podjetju Komunala d.o.o. v nominalnem znesku 125.633.633,00 SIT za ceno tolarске vrednosti... € po srednjem tčaju Banke Slovenije na dan plačila. Opcijski zavezanec pa ima nepreklicno obveznost nakupa omenjenega poslovnega deleža (Interna gradiva podjetja Komunala d.o.o.).

Republika Slovenija je v roku od 3 do 5 let od dneva sklenitve Pogodbe o vplačilu poslovnega deleža dolžna izpeljati postopek prodaje. To je lahko javna ponudba, javno zbiranje ponudb ali pa javna dražba. Oceno vrednosti kapitalske naložbe v času prodaje kapitalskega deleža države izvede pooblaščen ocenjevalec vrednosti podjetij. Ta cenitev pa potem predstavlja osnovo za določitev izhodiščne cene pri prodaji kapitalskih deležev. Če kapitalska naložba države predstavlja več kot 50% osnovnega kapitala družbe, in je knjigovodska vrednost naložbe večja od 100.000.000,00 SIT, je potrebno izvesti skrben finančni, pravni in

organizacijski pregled družbe za zadnja tri leta (Javni razpis za dodeljevanje sredstev za spodbujanje naložb v sisteme daljinskega ogrevanja na lesno biomaso v obdobju 2003-2005 (projekt GEF), 2003).

Če je cena kapitalske naložbe Republike Slovenije, ki jo dosežejo z javno ponudbo, javnim zbiranjem ponudb ali javno dražbo, enaka ali višja od cene iz sklenjene opcijske pogodbe, se kapitalska naložba proda na podlagi omenjenega postopka. V nasprotnem primeru, ko je cena nižja od cene iz opcijske pogodbe, se kapitalska naložba Republike Slovenije proda opcijskemu zavezancu v skladu z določili Pogodbe o prodajni opciji (Javni razpis za dodeljevanje sredstev za spodbujanje naložb v sisteme daljinskega ogrevanja na lesno biomaso v obdobju 2003-2005 (projekt GEF), 2003).

V Prilogi 3 je podana Pogodba o prodajni opciji, iz katere so razvidni pogoji, cena in ostali podatki.

4.2.4 Dinamika financiranja

Dinamika financiranja projekta daljinskega ogrevanja na biomaso v občini Kočevje nam najprej predstavlja, kako so viri financiranja razporejeni po posameznih letih. Tudi tu so vrednosti v oklepaju tiste, ki upoštevajo sredstva, ki jih je Občina Kočevje vložila pred letom 2003.

Tabela 6: Dinamika financiranja projekta daljinskega ogrevanja na biomaso v občini Kočevje za obdobje od leta 2003 do leta 2005 (v SIT)

Viri financiranja	Do leta 2003	Leto 2004	Leto 2005	Skupaj
Občina Kočevje	(75.635.920,00)		184.695.835,00	184.695.835,00 (260.331.755,00)
MOPE-nepovratna sredstva		50.000.000,00	75.000.000,00	125.000.000,00
MOPE-kapitalski vložek		125.000.000,00		125.000.000,00
EKO sklad-kredit		122.885.000,00	27.115.000,00	150.000.000,00
Skupaj	(75.635.920,00)	297.885.000,00	286.810.835,00	584.695.835,00 (660.331.755,00)

Vir: Investicijski program podjetja Komunala d.o.o., 2004.

Tabela 6 nam torej prikazuje, koliko nepovratnih sredstev in EKO kredita je podjetje Komunala d.o.o. pridobilo v letu 2004 in koliko v letu 2005. Vidimo, da je Občina Kočevje vlagala pred letom 2003 in v letu 2005 in da je podjetje Komunala d.o.o. pridobilo kapitalski vložek v enkratnem znesku.

Tabela 7: Dinamika vlaganj po tehnični strukturi za projekt daljinskega ogrevanja na biomaso v občini Kočevje za obdobje od leta 2003 do leta 2005 (v SIT)

Posamezne postavke	Do leta 2003	Leto 2004	Leto 2005	Skupaj
Gradbena dela	55.229.920,00	68.453.602,00	47.664.435,00	171.347.956,00
Oprema		103.276.320,00	86.554.620,00	189.830.940,00
Daljnsko omrežje		111.198.525,00	116.141.766,00	227.340.291,00
Inženiring	20.406.000,00	8.642.441,00	21.062.145,00	50.110.586,00
Ostalo		6.314.112,00	15.387.869,00	21.701.981,00
Skupaj z DDV-jem	75.635.920,00	297.885.000,00	286.810.835,00	660.331.754,00
Skupaj priznana investicija		297.885.000,00	286.810.835,00	584.695.835,00

Vir: Investicijski program podjetja Komunala d.o.o., 2004.

Tabela 7 nam prikazuje dinamiko vlaganj po tehnični strukturi, kar pomeni, da je po posameznih letih razdeljeno, koliko denarja je bilo namenjeno za gradbena dela, opremo, daljnsko omrežje, inženiring in ostalo. Pri tem je upoštevan znesek, ki ga je Občina Kočevje vložila pred letom 2003 in vidimo, koliko je namenila za gradbena dela in koliko za inženiring.

4.2.5 Pogoji za pridobitev sredstev v obliki kapitalskega vložka in nepovratnih sredstev

Podjetje Komunala d.o.o. se je prijavilo na javni razpis za dodeljevanje sredstev za spodbujanje naložb v sisteme daljinskega ogrevanja na lesno biomaso. Sredstva je podjetje pridobilo v obliki kapitalskega vložka in nepovratnih sredstev v okviru projekta GEF. Pri tem je moralo zadovoljevati določene pogoje, ki so predstavljeni v nadaljevanju (Javni razpis za dodeljevanje sredstev za spodbujanje naložb v sisteme daljinskega ogrevanja na lesno biomaso v obdobju 2003-2005 (projekt GEF), 2003).

Na razpis se je lahko prijavilo le naložbe, ki s strani države še niso dobile finančne spodbude za izvedbo investicije in pa naložbe, ki so razpolagale z izdelano in potrjeno investicijsko dokumentacijo, z izdelano projektno dokumentacijo ter dokumentacijo o presoji vplivov na okolje, z veljavnim gradbenim dovoljenjem, z dokumenti, ki zagotavljajo, da ima investitor zagotovljena ostala sredstva za financiranje naložbe in s pooblastilom Občine. Do finančnih spodbud so bili upravičeni le projekti, ki ne rešujejo samo toplotne oskrbe ene tovarne oziroma obrata. Vloga je morala biti vložena pred pričetkom gradnje oziroma dobave opreme (Javni razpis za dodeljevanje sredstev za spodbujanje naložb v sisteme daljinskega ogrevanja na lesno biomaso v obdobju 2003-2005 (projekt GEF), 2003).

Celotni stroški predlagane investicije so morali znašati najmanj 80.000.000,00 SIT, pri čemer

je bila višina finančne spodbude v sorazmerju z obsegom projekta in sposobnostjo investitorja. Prosilec pa je moral podati dokaz o cenovni ustreznosti projekta (Javni razpis za dodeljevanje sredstev za spodbujanje naložb v sisteme daljinskega ogrevanja na lesno biomaso v obdobju 2003-2005 (projekt GEF), 2003).

Predlagani projekt je moral upoštevati stanje razvoja tehnologije. Uporabljeni gradbeni elementi naj bodo običajni tržni izdelki. Raziskovalni projekti niso bili upravičeni do finančne spodbude. Tu ni smelo iti za sistem daljinskega ogrevanja, kjer toplota nastaja v postrojenju za sproizvodnjo toplote in električne energije. Predlagani projekt je moral prinesiti bistveno zmanjšanje obremenitve okolja (Javni razpis za dodeljevanje sredstev za spodbujanje naložb v sisteme daljinskega ogrevanja na lesno biomaso v obdobju 2003-2005 (projekt GEF), 2003).

Prosilci so morali omogočiti članom strokovne komisije preverjanje skladnosti v vlogah predloženih podatkov. Prejemnik finančne spodbude se je moral strinjati, da se njegovo ime, naslov projekta, višina podpore in obseg zmanjšanja emisij po sklenitvi pogodbe lahko javno objavljajo v promocijske namen (Javni razpis za dodeljevanje sredstev za spodbujanje naložb v sisteme daljinskega ogrevanja na lesno biomaso v obdobju 2003-2005 (projekt GEF), 2003).

Po tem, ko so prosilci zadostili pogojem, ki so bili potrebni za odobritev kapitalskih vložkov oziroma nepovratnih sredstev, pa so morali zadostiti še pogojem za njihovo pridobitev (Javni razpis za dodeljevanje sredstev za spodbujanje naložb v sisteme daljinskega ogrevanja na lesno biomaso v obdobju 2003-2005 (projekt GEF), 2003).

Prosilec je morala biti že ustanovljena gospodarska družba (d.o.o. ali d.d., ki pa je lahko tudi javno podjetje). Drugi pogoj je bil, da se kapitalska vloga v gospodarsko družbo pridobi po nakupni ceni, ki pa je enaka knjigovodski vrednosti delnice oziroma poslovnega deleža družbe po zadnjih letnih računovodskih izkazih. Naslednja zahteva je bila, da se prednostna pravica drugih delničarjev oziroma družbenikov do vpisa novih delnic oziroma poslovnega deleža izključi (Javni razpis za dodeljevanje sredstev za spodbujanje naložb v sisteme daljinskega ogrevanja na lesno biomaso v obdobju 2003-2005 (projekt GEF), 2003).

Družba pa je morala v družbeni pogodbi zagotoviti (Javni razpis za dodeljevanje sredstev za spodbujanje naložb v sisteme daljinskega ogrevanja na lesno biomaso v obdobju 2003-2005 (projekt GEF), 2003):

- predhodno soglasje Republike Slovenije za odločanje o spremembah osnovnega kapitala, pridobivanju in odsvajanju lastnih delnic oziroma poslovnih deležev, statusnih spremembah družbe, uporabi bilančnega dobička družbe za razdelitev med delničarje oziroma družbenike in druge namene, odsvajanju nepremičnin in premičnin družbe, ki so povezane z izvajanjem projekta in imenovanje revizorja družbe,

- izključitev prednostne predkupne pravice delničarjev oziroma družbenikov pri razpolaganju z delnicami oziroma poslovnim deležem Republike Slovenije,
- soglasje nadzornega sveta za sklepanje pravnih poslov (pridobivanje ali odsvajanje delnic ali poslovnih deležev, pridobivanje ali odsvajanje lastnih deležev družbe, ustanavljanje ali ukinitvev drugih družb, podružnic ali obratov, uvajanje dodatnih dejavnosti ali ukinitvev obstoječih dejavnosti družbe, nakup, prodaja ali druga odsvojitvev ali obremenitev nepremičnin, za sklepanje vseh vrst pravnih poslov, katerih vrednost presega 10% osnovnega kapitala družbe ali 10.000.000,00 SIT),
- obveznost posredovanja gradiva za sejo skupščine, vseh revizijskih poročil ter drugih listin, dokler je Republika Slovenija delničar oziroma družbenik družbe,
- obveznost posredovanja informacij o poteku izvedbe projekta na zahtevo Republike Slovenije.

Zagotovljena je morala biti izvolitev najmanj enega člana nadzornega sveta na predlog Republike Slovenije v roku 6 mesecev od sklenitve pogodbe o vplačilu delnic oziroma poslovnega deleža (Javni razpis za dodeljevanje sredstev za spodbujanje naložb v sisteme daljinskega ogrevanja na lesno biomaso v obdobju 2003-2005 (projekt GEF), 2003).

Zadnji pogoj je nalagal, da se zaradi zagotovitve izpolnitve obveznosti Republike Slovenije v skladu s projektom GEF sklene Pogodba o prodajni opciji in da se pogodba o vplačilu poslovnega deleža oziroma delnic sprejme takrat, ko so izpolnjeni zahtevani pogoji (Javni razpis za dodeljevanje sredstev za spodbujanje naložb v sisteme daljinskega ogrevanja na lesno biomaso v obdobju 2003-2005 (projekt GEF), 2003).

Pri dodeljevanju finančnih spodbud pa so se upoštevali tudi tehnično-gospodarski in finančni kriteriji. Tehnično-gospodarski kriteriji za daljinska ogrevanja na lesno biomaso so del razpisne dokumentacije, vendar pa se v podrobnosti ne bom poglobljala, ampak bom nekaj več besed namenila finančnim kriterijem, ki me z vidika teme diplomske naloge bolj zanimajo.

4.2.6 Finančni kriteriji in finančna spodbuda

Prosilci za finančno spodbudo iz naslova daljinskega ogrevanja pa so morali poleg vseh navedenih pogojev izpolnjevati še nekatera finančna merila (Javni razpis za dodeljevanje sredstev za spodbujanje naložb v sisteme daljinskega ogrevanja na lesno biomaso v obdobju 2003-2005 (projekt GEF), 2003):

- pozitiven donos iz poslovanja v preteklem letu, pri čemer je donos enak znesku amortizacije, povečanemu za znesek dobička oziroma zmanjšan za znesek morebitne izgube,

- pozitivna interna stopnja donosnosti naložbe in
- pozitiven finančni tok naložbe za življenjsko dobo.

V nadaljevanju so prikazani rezultati za projekt podjetja Komunala d.o.o., ki služijo kot dokaz, da so na razpisu zadostili finančnim merilom.

Pri izdelovanju bilance uspeha in bilance denarnih tokov je podjetje upoštevalo iste podatki kot za izračun ekonomskih kazalcev na strani 23 in 24.

Tabela 8: Prikaz podatkov iz bilance stanja in bilance denarnih tokov za podjetje Komunala d.o.o.

Kategorija	Celotna investicija	125.000.000,00 SIT nepovratnih sredstev
Vrednost investicije	550.000.000,00 SIT	425.000.000,00 SIT
Poslovanje (dobiček ali izguba)	dobiček	dobiček
Finančni tok	pozitiven	pozitiven

Vir: Interna gradiva podjetja Komunala d.o.o.

Podjetje Komunala d.o.o. je izdelalo projekcijo bilance stanja in bilance denarnih tokov, ki nam služi kot osnova za Tabelo 8. Vidimo, da je ob upoštevanju vrednosti celotne investicije in vrednosti, ki ne vključuje nepovratnih sredstev, zaključek enak. V obeh primerih ima podjetje dobiček in pozitiven finančni tok.

4.2.7 Višina finančne spodbude

Višina finančne spodbude v obliki kapitalskega vložka v lastniški delež in nepovratnih sredstev znaša do 40% upravičenih stroškov varstva okolja, ker je omejena v skladu z Uredbo o namenih in pogojih za dodeljevanje državnih pomoči ter določitvi pristojnih ministrstev za upravljanje shem državnih pomoči (Javni razpis za dodeljevanje sredstev za spodbujanje naložb v sisteme daljinskega ogrevanja na lesno biomaso v obdobju 2003-2005 (projekt GEF), 2003).

Višini kapitalskega vložka in nepovratnih sredstev sta enaki. V primerih daljinskega ogrevanja na lesno biomaso se lahko njun skupni znesek zviša (Javni razpis za dodeljevanje sredstev za spodbujanje naložb v sisteme daljinskega ogrevanja na lesno biomaso v obdobju 2003-2005 (projekt GEF), 2003).

- za 10%, če je prejemnik spodbude malo ali srednje podjetje,
- za 10%, če bo proizvodnja energije iz te naprave edini vir oskrbe s toploto na zaokroženem področju,

- če pa se prejemnik finančne spodbude nahaja v regiji, ki je upravičena do regionalne pomoči, se lahko pomoč dodeli po ugodnejši od obeh možnosti, in sicer, višina pomoči, dovoljena za investicije v varstvo okolja, povišana za 10 odstotnih točk v prvem primeru in 5 odstotnih točk v drugem primeru ali višina regionalne pomoči, povišana za 10 odstotnih točk in pod pogojem, da se investicija ohrani v regiji vsaj 5 let po njenem zaključku in prejemnik pomoči prispeva najmanj 25% vrednosti investicije iz lastnih sredstev.

Če vse skupaj združimo, ugotovimo, da lahko znaša finančna spodbuda v obliki kapitalskega vložka in nepovratnih sredstev največ 70% od vrednosti upravičenih stroškov naložbe. Ta zgornja meja velja ne glede na to, iz katerih javnih virov je pomoč dodeljena oziroma, če je dodeljena po vseh shemah pomoči hkrati. K omenjenim javnim virom sodijo sredstva državnega proračuna, sredstva lokalnih skupnosti, mednarodni viri in krediti EKO sklada Republike Slovenije (Javni razpis za dodeljevanje sredstev za spodbujanje naložb v sisteme daljinskega ogrevanja na lesno biomaso v obdobju 2003-2005 (projekt GEF), 2003).

Višino skupne finančne spodbude v obliki kapitalskega vložka in nepovratnih sredstev določijo na podlagi ocene vloge za dodelitev finančne spodbude in upravičenih stroškov, višine sredstev za finančne spodbude, določene s projektnim dokumentom in ob upoštevanju dovoljene višine državne pomoči. Pomembno je tudi to, da Agencija upošteva pri dodelitvi nepovratnih sredstev v proračunu razpoložljiva sredstva (Javni razpis za dodeljevanje sredstev za spodbujanje naložb v sisteme daljinskega ogrevanja na lesno biomaso v obdobju 2003-2005 (projekt GEF), 2003).

Upravičeni stroški naložb v sisteme daljinskega ogrevanja na lesno biomaso so povečani stroški investicij, ki omogočajo izrabo lesne biomase v energetske namene, s čimer močno prispevajo k zniževanju emisij toplogrednih plinov. Gre za primerjavo s stroški klasične proizvodnje toplote v kotlovnici iste moči, ki pa kot vir energije uporablja fosilna goriva. Tako so osnova za izračun upravičenih stroškov okoljsko relevantni stroški oziroma investicijski stroški v kotlovnico, ki vključuje tudi strojno opremo, opremo za doziranje goriva, merilno-regulacijsko opremo, skladiščno halo in razdelilno primarno in sekundarno omrežje s toplotnimi postajami. Pri tem je treba vedeti, da investicija v naprave za proizvodnjo toplote iz fosilnih goriv, stroški zemljišča, utrditev in asfaltiranje prometnih poti in zunanjih površin, stroški demontaže opreme, stroški zemljišča, stroški odstranjevanja starih naprav, storitve in dobave, ki so bile opravljene pred vložitvijo vloge, stroški najemanja kreditov, zavarovanja,... ne sodijo med okoljsko relevantne stroške. Upravičeni stroški se torej izračunajo kot razlika med celotnimi okoljsko relevantnimi stroški in uveljavljenimi povprečnimi stroški za dobavo toplote iz fosilnih virov energije (Javni razpis za dodeljevanje sredstev za spodbujanje naložb v sisteme daljinskega ogrevanja na lesno biomaso v obdobju 2003-2005 (projekt GEF), 2003).

V letu 2003 je bilo tako zagotovljeno 2.500.000 USD sredstev v tolarški protivrednosti za pridobitev kapitalskih vložkov v gospodarskih družbah in 2.500.000 USD nepovratnih sredstev v tolarški protivrednosti, in sicer, v okviru projekta GEF. V proračunu Republike Slovenije pa je bilo v letu 2003 zagotovljeno 371.700.000,00 SIT za kapitalske vložke in 258.005.000,00 SIT nepovratnih sredstev. V letu 2004 pa je proračun Republike Slovenije sestavljalo 245.000.000,00 SIT za kapitalske vložke in 79.495.000,00 SIT nepovratnih sredstev (Javni razpis za dodeljevanje sredstev za spodbujanje naložb v sisteme daljinskega ogrevanja na lesno biomaso v obdobju 2003-2005 (projekt GEF), 2003).

Naj omenim še, da je bil predviden rok porabe teh sredstev konec leta 2005 (Javni razpis za dodeljevanje sredstev za spodbujanje naložb v sisteme daljinskega ogrevanja na lesno biomaso v obdobju 2003-2005 (projekt GEF), 2003).

4.2.8 Stroški financiranja in odplačevanja kreditov

Financiranje investicije se načrtuje s sredstvi Občine, nepovratnimi in posojilnimi sredstvi ter kapitalskim vložkom. Podjetje se je pri tem soočilo z določenimi pogoji financiranja.

Podjetje Komunala d.o.o. je dobilo od EKO sklada Republike Slovenije 150.000.000,00 SIT posojilnih sredstev. V ta namen so sestavili amortizacijski načrt, ki nazorno prikaže, kako se bodo ta sredstva odplačevala, oziroma, kako se spreminjajo osnova, obresti, obrok in dolg.

Tabela 9: Amortizacijski načrt za posojilna sredstva EKO sklada Republike Slovenije za obdobje od leta 2007 do leta 2021 (vrednosti v SIT)

Leto	Osnova	Obresti	Glavnica	Obrok	Dolg
2007	150.000.000,00	1.350.000,00	10.000.000,00	11.350.000,00	140.000.000,00
2008	140.000.000,00	1.260.000,00	10.000.000,00	11.260.000,00	130.000.000,00
2009	130.000.000,00	1.170.000,00	10.000.000,00	11.170.000,00	120.000.000,00
2010	120.000.000,00	1.080.000,00	10.000.000,00	11.080.000,00	110.000.000,00
2011	110.000.000,00	990.000,00	10.000.000,00	10.990.000,00	100.000.000,00
2012	100.000.000,00	900.000,00	10.000.000,00	10.900.000,00	90.000.000,00
2013	90.000.000,00	810.000,00	10.000.000,00	10.810.000,00	80.000.000,00
2014	80.000.000,00	720.000,00	10.000.000,00	10.720.000,00	70.000.000,00
2015	70.000.000,00	630.000,00	10.000.000,00	10.630.000,00	60.000.000,00
2016	60.000.000,00	540.000,00	10.000.000,00	10.540.000,00	50.000.000,00
2017	50.000.000,00	450.000,00	10.000.000,00	10.450.000,00	40.000.000,00
2018	40.000.000,00	360.000,00	10.000.000,00	10.360.000,00	30.000.000,00
2019	30.000.000,00	270.000,00	10.000.000,00	10.270.000,00	20.000.000,00
2020	20.000.000,00	180.000,00	10.000.000,00	10.180.000,00	10.000.000,00
2021	10.000.000,00	90.000,00	10.000.000,00	10.090.000,00	0,00

Vir: Investicijski program podjetja Komunala d.o.o., 2004.

Podjetje je pri izdelavi amortizacijskega načrta upoštevalo, da znaša odplačilna doba posojila 15 let in da traja moratorij na odplačilo posojila 2 leti. Obrestna mera, ki so jo upoštevali je TOM+0,9%. Podjetje bo moralo tako prvi obrok plačati leta 2007, zapadlost zadnjega obroka pa bo leto 2021 (Investicijski program podjetja Komunala d.o.o., 2004).

Podjetje je pridobilo tudi 125.000.000,00 SIT sredstev v obliki kapitalskega vložka v okviru projekta GEF. Podjetje načrtuje odkup kapitalskega vložka v letu 2009. Projekcija denarnih tokov namreč kaže, da bodo lastna sredstva podjetja zadoščala za omenjen odkup. Potrebno je vedeti, da znaša obrestna mera oziroma pričakovan donos 0%, ker gre za naložbo v okolje, da znaša obdobje kapitalskega deleža 5 let in tako le-ta zapade leta 2009 (Investicijski program podjetja Komunala d.o.o., 2004).

Natančneje so pogoji predstavljeni v Pogodbi o prodajni opciji (glej Prilogo 3), ki je bila sklenjena med Republiko Slovenijo, Občino Kočevje in Občino Kostel.

4.3 Spremembe v podjetju zaradi načina financiranja

Podjetje Komunala d.o.o. se je kot izvajalec projekta daljinskega ogrevanja na biomaso odločilo za že omenjen način financiranja. Takšen način financiranja pa je v samo podjetje prinesel spremembe na področje osnovnega kapitala. Posledica, ki je omenjena, je dokapitalizacija oziroma povečanje osnovnega kapitala.

Teorija pozna tri načine dokapitalizacije, in sicer (Dokapitalizacija, 2005):

a) dokapitalizacija z vplačilom denarnega vložka

Gre za nakazilo denarnega zneska na transakcijski račun družbe z namenom dokapitalizacije. Govorimo o efektivnem povečanju osnovnega kapitala (osnovni kapital se poveča za višino denarnega nakazila).

b) dokapitalizacija s stvarnim vložkom

V tem primeru se osnovni kapital podjetja poveča zaradi vročitve stvarnega vložka. Prav tako gre tu za efektivno povečanje osnovnega kapitala. Stvarni vložek mora biti v poročilu o stvarnih vložkih natančno opisan in opredeljen z vrednostjo. Če vrednost stvarnega vložka presega vrednost 14.000.000,00 SIT, mora biti priloženo tudi revizorjevo poročilo.

Pri tem pa je potrebno dodati, da je pri tej vrsti dokapitalizacije nujno, da se poleg stvarnega vložka vplača tudi denarni vložek v višini tretjine vrednosti stvarnega vložka.

c) dokapitalizacija iz sredstev družbe

Za razliko od prejšnjih dveh načinov dokapitalizacije tu ne gre za efektivno povečanje osnovnega kapitala, ampak za nominalno. To pomeni, da se za povečanje osnovnega kapitala družbe uporabijo rezerve, nerazporejen dobiček družbe ali postavka revalorizacije osnovnega kapitala.

Sklep o povečanju osnovnega kapitala družbe s seboj prinese tudi spremembo akta o ustanovitvi oziroma spremembo družbene pogodbe, ker se spremenijo določbe o osnovnem kapitalu družbe. Vse to pa je potrebno notarsko potrditi (Dokapitalizacija, 2005).

V obravnavanem primeru podjetja Komunala d.o.o. smo se srečali z dvema oblikama dokapitalizacije. Prva je dokapitalizacija z vplačilom denarnega vložka, druga pa dokapitalizacija s stvarnim vložkom. V prvem primeru govorimo o povečanju osnovnega kapitala podjetja Komunala d.o.o. za 125.000.000,00 SIT, ki so bila vložena kot kapitalski vložek v okviru projekta GEF. V drugem primeru gre za povečanje osnovnega kapitala za 184.695.835,00 SIT. To je znesek, ki ga je v obliki nepremičnin vložila Občina Kočevje. V Prilogi 2 je podana bilanca stanja podjetja pred in po dokapitalizaciji (Interna gradiva podjetja Komunala d.o.o.).

V fazi izgradnje projekta daljinskega ogrevanja na biomaso so morali zaradi same kontrole preoblikovati skupščino in nadzorni svet podjetja. Skupščino sestavljajo lastniki namenskih sredstev in kapitala. Nadzorni svet pa sedaj tvorijo trije člani iz Občine Kočevje, trije člani iz podjetja Komunala d.o.o., en član iz Občine Kostel in dva člana Republike Slovenije (Interna gradiva podjetja Komunala d.o.o.).

4.4 Primerjava financiranja projekta ogrevanja na biomaso v občini Kočevje in občini Vransko

V Sloveniji se je kar nekaj občin že odločilo za daljinsko ogrevanje na lesno biomaso. Zakaj torej primerjava med občino Kočevje in občino Vransko? Za kakšen način financiranja se je odločila občina Kočevje, smo že ugotovili.

Tabela 10: Viri financiranja v občini Kočevje in občini Vransko za projekt daljinskega ogrevanja na biomaso (v SIT)

Viri financiranja	Občina Kočevje	Občina Vransko
MOPE (kapitalski vložek)	125.000.000,00	115.832.500,00
MOPE (nepovratna sredstva)	125.000.000,00	115.832.500,00
EKO sklad (kredit)	150.000.000,00	133.333.000,00
Občina	184.695.835,00	
Dobavitelji opreme/partnerji		103.995.000,00

Vir: Turk, 2004.

Opazimo, da pri načinu financiranja lahko potegnemo vzporednico med omenjenima občinama. Bistvo povezave je v tem, da sta obe omenjeni občini pridobili kapitalski vložek in nepovratna sredstva v okviru projekta GEF. Ta znesek je pri občini Kočevje znašal 125.000.000,00 SIT, pri občini Vransko pa nekoliko manj, in sicer, 115.832.500,00 SIT (Turk, 2004). Na javnem razpisu za dodeljevanje sredstev za spodbujanje naložb v sisteme daljinskega ogrevanja na lesno biomaso sta edini občini pri nas, ki sta izpolnjevali vse potrebne pogoje in tako pridobili omenjena sredstva.

Kot lahko razberemo iz Tabele 10, se razlika pojavi pri enem viru financiranja. V občini Kočevje so za projekt pridobili del sredstev iz občinskega proračuna, v občini Vransko pa so ta del sredstev pridobili od dobaviteljev opreme oziroma poslovnih partnerjev.

SKLEP

V današnjem svetu predstavlja skrb za okolje vse pomembnejšo dejavnost. Tega se zavedamo tudi v Sloveniji in zato smo začeli vse bolj uporabljati obnovljive vire energije, med katerimi zavzema lesna biomasa pomembno mesto. Dokaz temu je tudi program energetske izrabe lesne biomase v Sloveniji za obdobje od leta 2001 do 2010, ki je sestavljen iz dveh faz. V programu gre predvsem za izgradnjo sistemov daljinskega ogrevanja na lesno biomaso, postavitev ustreznih kotlov ter seveda vodenje, strokovno-tehnično in promocijsko podporo. Viri sredstev, ki so za projekte na razpolago, so lastna sredstva investitorjev, tuje donacije, krediti slovenskega in avstrijskega EKO sklada, krediti komercialnih bank ter subvencije iz proračuna.

V okviru programa se je v občini Kočevje izvedel projekt daljinskega ogrevanja na lesno biomaso, za potek katerega skrbi podjetje Komunala d.o.o., investitor pa je Občina Kočevje. Projekt sestavlja postavitev kotlovnice na lesno biomaso severozahodno od centra mesta, predelava cevovoda-parovoda do TP Melamin, rekonstrukcija TP Melamin ter razširitev toplarniškega omrežja-vročevod Trg Zbora odposlancev-Podgorska ulica in vročevod Trata-

Turjaško naselje. Na sistem daljinskega ogrevanja bo priključenih 1330 stanovanj, 11 industrijskih in obrtnih porabnikov ter 18 javnih porabnikov. Cena energije bo za potrošnika znašala okoli 10,911 SIT/kWh. Sami začetki projekta segajo v leto 1995, 18.3.2005 pa se je začelo poskusno obratovanje. Redno delovanje se predvideva za ogrevalno sezono 2005/2006.

Podjetje Komunala d.o.o. je predvidelo vrednost celotne investicije na 660.331.754,00 SIT. Ta znesek vključuje tudi vlaganja s strani Občine Kočevje v vrednosti 75.635.920,00 SIT, ki pa glede na pogoje razpisa za dodeljevanje sredstev za spodbujanje naložb v sisteme daljinskega ogrevanja na lesno biomaso, na katerega se je podjetje prijavilo, niso priznana. Tako znaša vrednost investicije, ki je priznana s strani Ministrstva za okolje, prostor in energijo oziroma Agencije republike Slovenije za učinkovito rabo energije, 584.695.835,00 SIT. Podjetje je sredstva, potrebna za izpeljavo projekta, pridobilo od Občine Kočevje, Ministrstva za okolje, prostor in energijo oziroma Agencije republike Slovenije za učinkovito rabo energije ter EKO sklada Republike Slovenije. Občina Kočevje je v obliki nepremičnin vložila 184.695.835,00 SIT. Podjetje je pri EKO skladu Republike Slovenije najelo kredit v višini 150.000.000,00 SIT. Ostala sredstva je pridobilo tako, da se je prijavilo na razpis za dodeljevanje sredstev za spodbujanje naložb v sisteme daljinskega ogrevanja na lesno biomaso v okviru projekta GEF. Na ta način je zbralo 125.000.000,00 SIT nepovratnih sredstev in enako visok kapitalski vložek.

Projekt GEF predstavlja odstranjevanje ovir za povečano izrabo lesne biomase kot energetskega vira, ki ga izvaja MOPE preko Agencije RS za učinkovito rabo energije. Pri tem je v ospredju izgradnja sistemov daljinskega ogrevanja na biomaso, povečanje deleža biomase v energetske bilanci države ter aktivnosti, ki so s tem povezane.

Podjetje je moralo za posojilna sredstva in prodajo kapitalskega deleža podjetja zagotoviti določeno zavarovanje. Kredit je zavarovalo s poroštvom Občine, za kapitalski delež pa se je med Republiko Slovenijo, Občino Kočevje in Občino Kostel sklenila Pogodba o prodajni opciji, ki nalaga odkup deleža podjetja Komunala d.o.o. pod določenimi pogoji.

Za pridobitev sredstev na razpisu je moralo podjetje zadostiti določenim pogojem, med katerimi so tudi pozitiven donos iz poslovanja v preteklem letu, pozitivna interna stopnja donosnosti naložbe ter pozitiven finančni tok naložbe. Ko je podjetje pogojem zadostilo, se je za konkreten primer določila višina finančne spodbude, in sicer, 125.000.000,00 SIT v obliki kapitalskega deleža in 125.000.000,00 SIT nepovratnih sredstev.

Podjetje Komunala d.o.o. pa se je zaradi izbranega načina financiranja soočilo z nekaterimi spremembami v podjetju. Gre za dokapitalizacijo z vplačilom denarnega vložka v višini 125.000.000 SIT v okviru projekta GEF in dokapitalizacijo s stvarnim vložkom v vrednosti 184.695.835 SIT, ki ga je prispevala v obliki nepremičnin Občina Kočevje. Druga sprememba

pa je preoblikovana skupščina in nadzorni svet.

Občina Kočevje pa ni edina občina, ki je sredstva pridobila na opisan način. Vzporednico lahko potegnemo z občino Vransko, ki je del sredstev prav tako pridobila od MOPE v obliki nepovratnih sredstev, v obliki kapitalskega vložka v okviru projekta GEF ter kot EKO kredit.

Z mojo diplomsko nalogo sem prikazala, kako je Občina Kočevje skupaj s podjetjem Komunala d.o.o. izkoristila dano naravno bogastvo in ugodne pogoje financiranja ter s tem veliko prispevala k boljšemu življenju prebivalcev in tudi k boljšemu gospodarstvu občine. Po drugi strani pa je naredila korak k uresničevanju ciljev Evropske unije, ki so zapisani kot Kiotski protokol in Energetska deklaracija in se nanašajo predvsem na varovanje okolja.

LITERATURA

1. Butala Vincenc, Turk Jani: Lesna biomasa-neizkoriščeni domači vir energije. Ljubljana : FEMOPET Slovenija, 1998. 24 str.
2. Girardet Herbert, Seymour John: Načrt za zeleni planet. Ljubljana : Državna založba Slovenije, 1992. 190 str.
3. Hauc Anton: Projektni management. Ljubljana : GV založba, 2002. 336 str.
4. Klemenc Andrej, Kvac Barbara, Živčič Lidija: Lesna biomasa-staro kurivo v sodobni in prijazni preobleki. Zreče : Fokus društvo za sonaraven razvoj, 2003. 16 str.
5. Koletnik Franc, Kovač Jure, Rozman Rudi: Management. Ljubljana : Gospodarski vestnik, 1993. 312 str.
6. Koletnik Franc: Računovodstvo za notranje uporabnike informacij. Ljubljana : Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije, 1996. 453 str.
7. Medved Sašo, Novak Peter: Varstvo okolja in obnovljivi viri energije. Ljubljana : Fakulteta za strojništvo, 2000. 231 str.
8. Medved Sašo, Novak Peter: Energija in okolje. Ljubljana : Svet za varstvo okolja Republike Slovenije, 2000a. 80 str.
9. Mott Graham: Investment Appraisal. London : Pitman publishing, 1993. 214 str.
10. Petač Tadeja, Žerjav Janko: Program energetske izrabe lesne biomase v Sloveniji in operativni program za obdobje 2001-2004. 51 str.
[URL:http://www.gov.si/mop/podrocja/uradzaokolje_sektorokolje/programi/peilbl.pdf], 2001.
11. Plut Dušan: Zeleni planet?. Ljubljana : Didakta, 2004. 239 str.
12. Prusnik Alojz: Projekt, organizacija, dokumentacija, nadzor. Ljubljana : Državna založba Slovenije, 1992. 109 str.
13. Ravnik Matjaž: Topla greda: Podnebne spremembe, ki jih povzroča človek. Ljubljana : Tangram, 1997. 119 str.

14. Škoda-Djilas Alenka: Financiranje inovacijskega projekta v malem gospodarstvu: Podjetje KOVIS d.o.o.. Diplomsko delo. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 1997. 46 str., 14 pril.
15. Tajnikar Maks et al.: Upravljalna ekonomika. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 2001. 347 str.
16. Tomšič Mihael-Gabriel, Urbančič Andreja: Energetika in Kioto. Naprej k naravi II: Zbornik referatov strokovnega posveta Ekološkega foruma Liberalne demokracije Slovenije in dokumenti foruma. Ljubljana : Ekološki forum LDS, 2000, str. 163-194.
17. Turk Jani: GEF projekt na področju spodbujanja biomase. [URL: <http://www.gi-zrmk.si/opet/projekti/delavnica.htm>], 14.5.2004.
18. Žnidaršič Kranjc Alenka: Ekonomika podjetja. Postojna : Dej, 1995. 272 str.

VIRI

1. Dokapitalizacija. [URL: <http://www.ustanovitve.com/dokapitalizacija.htm>], 4.1.2005.
2. Inteligentna energija-Evropa (EIE).
[URL:<http://www.aure.si/index.php?MenuID=58&MenuType=E&lang=SLO&navigacija=on>], 24.2.2005.
3. Interna gradiva podjetja Komunala d.o.o..
4. Interna gradiva podjetja Gozdarstvo Grča d.d..
5. Investicijski program podjetja Komunala d.o.o., 2004.
6. Izgradnja nove kotlovnice na lesno biomaso in širitev omrežja daljinskega ogrevanja Kočevja. [URL <http://www.aure.si/index.php?MenuID=450&MenuType=E&lang=SLO&navigacija=on>], 12.1.2005.
7. Javni razpis za dodeljevanje sredstev za spodbujanje naložb v sisteme daljinskega ogrevanja na lesno biomaso v obdobju 2003-2005 (projekt GEF) (Uradni list RS, št. 53-54/03).
8. Mramor Dušan: Poslovne finance. Prosojnice predavanj in vaj. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 2001.
9. Poskusni zagon nove kotlovnice na lesno biomaso.
[URL:<http://www.aure.si/index.php?MenuID=522&MenuType=E&lang=SLO&navigacija=on>], 4.5.2005.
10. Projekt GEF.
[URL:<http://www.aure.si/index.php?MenuID=114&MenuType=E&lang=SLO&navigacija=on>], 3.1.2005.
11. Taksa za obremenjevanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida.
[URL:http://carina.gov.si/slov/trosarine/takse_CO2.htm], 15.3.2005.
12. The biobased economy: Prospects and challenges. 42 str.
[URL:<http://www.pollutionprobe.org/Reports/Biobasedbib.pdf>], 2002.

PRILOGE

Priloga 1: Učinki izvedbe celotnega programa MOPE

Tabela 1: Tehnični, ekološki in ekonomsko-socialni kazalci izvedbe celotnega programa energetske izrabe lesne biomase v Sloveniji

Potrebni pogoji za izvedbo	
Vrednost skupnih naložb	171,0 mio €
Subvencije investicij	53,0 mio €
Dolgoročni viri sredstev za državne spodbude	CO ₂ taksa
Planirani rok izgradnje	2010
Tehnični parametri	
Skupno število projektov	5.150
Skupna inštalirana moč v letu 2010	330 MW
Proizvodnja toplote 5000 sistemov v letu 2010	1.200 GWh (350.000 ton lesa)
Proizvodnja toplote iz lesne biomase v Sloveniji v letu 1998	3.100 GWh (850.000 ton lesa)
Povečanje deleža lesne biomase v energetske bilanci Slovenije	38,7%
Ekološki parametri	
Skupne emisije toplogrednih plinov v RS v izhodiščnem letu 1986	20,1 mio ekv. ton CO ₂
Potrebno 8% zmanjšanje emisij po Kiotskem protokolu	1,61 mio ekv. ton CO ₂ /leto
Zmanjšanje emisij CO ₂ v letu 2010 iz celotnega programa	0,32 mio ekv. ton CO ₂
Prispevek k izpolnjevanju obveznosti Slovenije	1,6%
Ekonomsko-socialni učinki	
Prihranek fosilnih goriv v letu 2010: v obliki zemeljskega plina	105,0 mio m ³
Zmanjšan odliv dohodka v tujino v letu 2010	20,0 mio €
Rast dodane vrednosti v regijah	108,5 mio €
Rast neto regionalnega dohodka	337,0 mio €
Celotne koristi	919,5 mio €
Celoten vpliv na javne prihodke brez upoštevanja subvencij	-90,4 mio €

Vir: Petač, Žerjav, 2001, str. 43.

Priloga 2: Bilanca stanja podjetja Komunala d.o.o.

Tabela 2: Bilanca stanja podjetja Komunala d.o.o. na dan 1.1.2004 in 30.9.2004

Konto	Postavka	Oznaka za AOP	Znesek	
			30.09.2004	01.01.2004
1	2	3	4	5
	SREDSTVA (002+022+047)	001	1.506.783	1.193.581
	A. STALNA SREDSTVA (003+009+017)	002	1.268.258	944.092
	I. Neopredmetena dolgoročna sredstva (004 do 008)	003		0
del 00, del 01	1. Dolgoročno odloženi stroški poslovanja	004	0	0
del 00, del 01	2. Dolgoročno odloženi stroški razvijanja	005	0	0
del 00, del 01	3. Dolgoročne premoženjske pravice	006	0	0
del 00, del 01	4. Dobro ime	007	0	0
del 13, del 08	5. Predujmi za neopredmetena dolgoročna sredstva	008	0	0
	II. Opredmetena osnovna sredstva (010 do 016)	009	1.268.258	944.092
del 02	1. Zemljišča	010	82.936	8.536
del 02, del 03	2. Zgradbe	011	749.240	707.564
del 04, del 05	3. Proizvajalne naprave in stroji	012		0
del 04, del 05	4. Druge naprave in oprema	013	155.742	131.659
del 04, del 05	5. Drobní inventar, večletni nasadi, osnovna čreda in druga opredmetena osnovna sredstva	014	29.222	29.222
del 02, del 04	6. Opredmetena osnovna sredstva v gradnji in izdelavi	015	251.118	67.111
del 13, del 08	7. Predujmi za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev	016	0	0
	III. Dolgoročne finančne naložbe (018 do 021)	017	0	0
del 06, del 07	1. Deleži in dolgoročne finančne terjatve do podjetij v skupini	018	0	0
del 06, del 07	2. Deleži in dolgoročne finančne terjatve do pridruženih podjetij	019	0	0
del 06, del 07	3. Deleži in druge dolgoročne finančne terjatve	020	0	0
del 06	4. Lastni deleži	021	0	0
	B. GIBLJIVA SREDSTVA (023+029+041+046)	022	238.525	249.489
	I. Zaloge (024 do 028)	023	0	0
30, 31, 32	1. Material	024	0	0
60	2. Nedokončana proizvodnja	025	0	0
63	3. Proizvodi	026	0	0
65, 66	4. Trgovsko blago	027	0	0
del 13	5. Predujmi za zaloge	028	0	0
	II. Poslovne terjatve (030+035)	029	115.564	119.509

Nadaljevanje Tabele 2: Bilanca stanja podjetja Komunala d.o.o. na dan 1.1.2004 in 30.9.2004

del 07, 08	a) Dolgoročne poslovne terjatve (031 do 034)	030		6.120
del 08	1. Dolgoročne poslovne terjatve do podjetij v skupini	031	0	0
del 08	2. Dolgoročne poslovne terjatve do pridruženih podjetij	032	0	0
del 08	3. Dolgoročne poslovne terjatve do drugih	033		6.120
del 07	4. Dolgoročno nevplačani vpoklicani kapital	034	0	0
12, del 13, 14, 16, 18	b) Kratkoročne poslovne terjatve (036 do 040)	035	115.564	113.389
del 12	1. Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	036	79.424	95.368
del 12	2. Kratkoročne poslovne terjatve do podjetij v skupini	037	0	0
del 12	3. Kratkoročne poslovne terjatve do pridruženih podjetij	038	0	0
del 13, 14, 16	4. Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	039	36.140	18.021
18	5. Kratkoročno nevplačani vpoklicani kapital	040	0	0
	III. Kratkoročne finančne naložbe (042 do 045)	041	0	0
del 17	1. Kratkoročni deleži v podjetjih v skupini	042	0	0
del 17	2. Kratkoročni deleži v pridruženih podjetjih	043	0	0
del 17	3. Lastni deleži	044	0	0
15, del 17	4. Druge kratkoročne finančne naložbe	045	0	0
10, 11	IV. Dobroimetja pri bankah, čeki in gotovina	046	122.961	129.980
19	C. AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	047	0	0
99	Zabilančna sredstva	048	0	0
	OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV (050+067+068+082)	049	1.506.783	1.193.581
	A. KAPITAL (051+054+055+060-061+062-063+064)	050	356.957	162.637
	I. Vpoklicani kapital (052-053)	051	273.303	73.270
del 90	1. Osnovni kapital	052	273.303	73.270
del 90	2. Nevpoklicani kapital (kot odbitna postavka)	053	0	0
91	II. Kapitalske rezerve	054	0	0
	III. Rezerve iz dobička (059-059)	055	14.961	14.961
del 92	1. Zakonske rezerve	056	7.327	7.327
del 92	2. Rezerve za lastne deleže	057	0	0
del 92	3. Statutarne rezerve	058	0	0
del 92	4. Druge rezerve iz dobička	059	7.634	7.634
del 93	IV. Preneseni čisti dobiček	060	10.455	7.204

Nadaljevanje Tabele 2: Bilanca stanja podjetja Komunala d.o.o. na dan 1.1.2004 in 30.9.2004

del 93	V. Prenesena čista izguba	061	0	0
del 93	VI. Čisti dobiček poslovnega leta	062		3.251
del 93	VII. Čista izguba poslovnega leta	063	5.713	0
	VIII. Prevrednotovalni popravki kapitala (065+066)	064	63.951	63.951
94	1. Splošni prevrednotovalni popravek kapitala	065	63.951	63.951
95	2. Posebni prevrednotovalni popravek kapitala	066	0	0
96	B. REZERVACIJE	067	6.924	6.102
	C. FINANČNE IN POSLOVNE OBVEZNOSTI (069+075)	068	1.142.902	1.024.842
97, 98	a) Dolgoročne finančne in poslovne obveznosti (070 do 074)	069	879.986	807.737
del 97	1. Dolgoročne obveznosti na podlagi obveznic	070	0	0
del 97	2. Dolgoročne finančne obveznosti do bank	071	0	0
del 97, del 98	3. Dolgoročne finančne in poslovne obveznosti do podjetij v skupini	072	0	0
del 97, del 98	4. Dolgoročne finančne in poslovne obveznosti do pridruženih podjetij	073	0	0
del 97, del 98	5. Druge dolgoročne finančne in poslovne obveznosti	074	879.986	807.737
22, 23, 24, 25, 26, 27, 28	b) Kratkoročne finančne in poslovne obveznosti (076 do 081)	075	262.916	217.105
del 27	1. Kratkoročne obveznosti na podlagi obveznic	076	0	0
del 27	2. Kratkoročne finančne obveznosti do bank	077	0	0
del 22	3. Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	078	211.071	188.633
del 22, del 27	4. Kratkoročne finančne in poslovne obveznosti do podjetij v skupini	079	0	0
del 22, del 27	5. Kratkoročne finančne in poslovne obveznosti do pridruženih podjetij	080	0	0
23, 24, 25, 26, del 27, 28	6. Druge kratkoročne finančne in poslovne obveznosti	081	51.845	28.472
29	D. PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	082	0	0
99	Zabilančne obveznosti	083	0	0

Vir: Interna gradiva podjetja Komunala d.o.o.

Priloga 3: Pogodba o prodajni opciji

POGODBA O PRODAJNI OPCIJI

ki jo sklenejo:

- 1. REPUBLIKA SLOVENIJA**, ki jo zastopa Vlada Republike Slovenije, Gregorčičeva 20, 1000 Ljubljana, in po pooblastilu minister za okolje, prostor in energijo mag. Janez KOPAČ, v nadaljevanju imenovana Republika Slovenija ali kot opcijski upravičenec

in

- 2. OBČINA KOČEVJE**, Ljubljanska 26, 1330 Kočevje, davčna številka SI20945892, ki jo zastopa župan Janko VEBER, v nadaljevanju imenovana kot opcijski zavezanec
- 3. OBČINA KOSTEL**, Vas 1, 1336 Vas, davčna številka SI17807328, ki jo zastopa župan Valentin JUŽNIČ, v nadaljevanju imenovana kot opcijski zavezanec

1. člen Ugotovitve

- 1.1** Za realizacijo projekta daljinskega ogrevanja občine Kočevje z lesno biomaso bo Republika Slovenija v skladu z določili in ob pogojih dne... sklenjene Krovne pogodbe glede vplačila novega vložka in pridobitve novega poslovnega deleža v družbi KOMUNALA KOČEVJE, d.o.o., vplačala nov vložek v družbo Javno komunalno podjetje KOMUNALA KOČEVJE, d.o.o., Tesarska 10, 1330 KOČEVJE (v nadaljevanju; KOMUNALA KOČEVJE, d.o.o. ali Družba) v znesku 125.633.633,00 SIT, s čimer bo pridobila 45,97% poslovni delež v Družbi.
- 1.2** V skladu s točko 2.2.4 Krovne pogodbe glede vplačila novega vložka in pridobitve novega poslovnega deleža v družbi KOMUNALA KOČEVJE, d.o.o. z dne... je pogoj za vplačilo novega vložka Republike Slovenije v Družbo tudi sklenitev pogodbe o prodajni opciji za prodajo tako pridobljenega poslovnega deleža v Družbi, zaradi česar pogodbeni stranki sklepata to Pogodbo o prodajni opciji (v nadaljevanju imenovana Pogodba), kakor sledi:

2. člen Predmet pogodbe

- 2.1 Opcijski upravičenec ima v roku 5 (pet) let od dneva sklenitve te Pogodbe in ne pred potekom 3 (treh) let od dneva sklenitve te Pogodbe, pravico v skladu z veljavnimi zakonskimi in podzakonskimi predpisi prodati kateremukoli od opsijskih zavezancev ali obema skupaj, v razmerju, ki ga določi opsijski upravičenec, svoj celotni poslovni delež v družbi JAVNO KOMUNALNO PODJETJE KOMUNALA KOČEVJE d.o.o., Tesarska 10, 1330 KOČEVJE v nominalnem znesku 125.633.633,00 SIT za ceno toolarske vrednosti... (50% tolarkega zneska plačila Republike Slovenije za pridobitev poslovnega deleža oz. delnic v družbi, preračunano v EUR po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan vplačila poslovnega deleža oz. delnic)... EUR po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan plačila (v nadaljevanju: kupnina), opsijski zavezanec pa ima nepreklicno obveznost nakupa navedenega poslovnega deleža za navedeno ceno in drugih pogojih te Pogodbe. Če je na dan zapadlosti kupnine v Republiki Sloveniji uradna valuta EUR in ne SIT, se kupnina plača v EUR. Opcijski zavezanec je dolžan plačati kupnino opsijskemu upravičencu v roku 15 (petnajst) dni od dneva uveljavitve pravice opsijskega upravičenca do prodaje poslovnega deleža Družbe. Opcijski zavezanec je dolžan plačati kupnino z denarnim nakazilom na transakcijski račun opsijskega upravičenca št. ..., "Izvrševanje proračuna Republike Slovenije", odprtega pri Banki Slovenije ali na drug račun, ki ga v pisnem obvestilu navede opsijski upravičenec. V primeru zamude plačila se obračunajo in plačajo zakonite zamudne obresti.
- 2.2 Opcijski upravičenec uveljavlja pravico do prodaje poslovnega deleža Družbe kateremukoli od opsijskih zavezancev ali obema skupaj, v razmerju, kot to sam določi opsijski upravičenec, po tej Pogodbi pisno s priporočeno pošto. Rok za plačilo dogovorjene kupnine iz točke 2.1 te pogodbe začne teči od dneva, ko opsijski zavezanec in/ali opsijska zavezanca prejme in/ali prejmeta pisno obvestilo opsijskega upravičenca, da uveljavlja pravico do prodaje poslovnega deleža Družbe opsijskemu zavezancu in/ali opsijskima zavezancema v skladu s to Pogodbo ter v katerem je naveden znesek kupnine, izračunan v skladu s točko 2.1 te Pogodbe.
- 2.3 Zaradi izvedbe prenosa poslovnega deleža na opsijskega zavezanca in/ali opsijska zavezanca v sodnem registru bosta opsijski upravičenec in opsijski zavezanec oziroma opsijska zavezanca v roku 3 (treh) delovnih dni po prejemu kupnine na račun opsijskega upravičenca sklenila/sklenili pogodbo o odsvojitvi poslovnega deleža v obliki notarskega zapisa z naslednjimi elementi:

Odsvojitelj:	Republika Slovenija, Gregorčičeva 20, 1000 Ljubljana;
Prezemnik:	<i>katerikoli od opcijskih zavezancev;</i>
Predmet odsvojitve:	celotni poslovni delež v družbi KOMUNALA KOČEVJE, d.o.o. v nominalnem znesku 125.633.633,00 SIT;
Kupnina:EUR v tolarški protivrednosti po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan plačila;
Plačilo kupnine:	vneprejšnje plačilo kupnine z denarnim nakazilom na račun odsvojitelja v skladu s točko 2.1 te Pogodbe;
Jamčevanja:	jamčevanje odsvojitelja za stvarne ali pravne napake na predmetu prodaje je izključeno;
Stroški pogodbe:	vsaka stranka nosi svoje stroške, notarske stroške plača prevzemnik poslovnega deleža.

- 2.4 Za zavarovanje plačila kupnine iz točke 2.1 te Pogodbe se opcijska zavezanca obvezujeta hkrati s sklenitvijo te Pogodbe izročiti opcijskemu upravičencu pet bianko podpisanih menic z nepreklicnim pooblastilom za izpolnitev menice. Opcijski zavezanec in/ali opcijska zavezanca se obvezuje/obvezujeta takoj nadomestiti vsako izpolnjeno ali uničeno menico.

3. člen

Končne določbe

- 3.1 Opcijski upravičenec lahko kadarkoli, vključno v roku opredeljenem v točki 2.1 te Pogodbe, proda svoj celotni poslovni delež v Družbi tretji osebi. O prodaji poslovnega deleža tretji osebi je opcijski upravičenec dolžan obvestiti opcijska zavezanca. Navedeno obvestilo je zgolj informativne narave. V primeru prodaje poslovnega deleža tretji osebi ali v primeru, da opcijski upravičenec v roku 5 let ne uveljavi prodajne opcije, ta Pogodba preneha veljati.
- 3.2 Za reševanje vseh sporov iz te Pogodbe ali v zvezi z njo bo pristojno stvarno pristojno sodišče v Ljubljani.
- 3.3 Spremembe ali dopolnitve te Pogodbe so veljavne le, če so sklenjene v enaki obliki, kot je sklenjena ta Pogodba.
- 3.4 Opcijska zavezanca izrecno soglašata z neposredno izvršljivostjo tega notarskega zapisa v smislu 4. člena Zakona o notariatu, in dovoljujeta opcijskemu upravičencu, da v primeru neizpolnitve pogodbenih obveznosti kateregakoli od opcijskih zavezancev,

dolgovano kupnino z morebitnimi pripadajočimi zamudnimi obrestmi izterja neposredno v izvršilnem postopku.

3.5 Vsaka pogodbeni stranka nosi svoje stroške v zvezi s sklenitvijo in izpolnitvijo te Pogodbe. Notarske stroške plačata opcijska zavezanca.

3.6 Pogodba je sklenjena v obliki notarskega zapisa v enem izvodu, ki je deponiran pri notarju, opcijski upravičenec in opcijska zavezanca pa prejmejo vsak po en odpravek.

V _____, _____

Republika Slovenija
mag. Janez Kopač
Minister za okolje, prostor in energijo

OBČINA KOČEVJE
Janko Veber
Župan

OBČINA KOSTEL
Valentin Južnič
Župan